

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uprava:
Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri pošt. čk. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha č. 180.
Wien Nr. 105.441.

Ljubljana, 22. maja.

Včeraj 21. maja smo priobčili origi-
nalno pismo, ki ga razpošilja odbor za
nabavo homskih zvonov vsem svojim
sofaranom. Njegova vsebina je taka,
da je treba o stvari tudi principijelno
izpregovoriti.

Načeloma nismo proti kupovanju
zvonov. Ljudje imajo različne želje in
potrebe, pa je prav, ako se jim po mož-
nosti zadostuje. Brezdvomno je tudi, da
tvorijo ubrano zvonjenje na kmetih bi-
stven del naše podeželske idiličnosti,
brez katere bi bilo življenje prazno in
pusto. To se je videlo zlasti med svet-
ovno vojno, ko je pri nas avstrogrška
soldateska pobrala za topove malone
vse cerkvene zvonove in ko je katoli-
ška duhovščina, ki se je s svojim ško-
fom na čelu postavila v službo vojnih
priganjancev, dokazala, da ljudstvo la-
hko živi in umira tudi brez zvonov.

Pri nabavi zvonov bi se morali vse-
kak upoštevati tudi gospodarski in
socialni ozi. Veliko vprašanje je, kje
naj se ob obstoju gospodarski krizi,
pri splošnem pomanjkanju denarja, ko
se kmetije zadolžujejo in ko država
nujno sklepa zakon, kako bi rešila kmet-
ijstvo s ceninimi krediti iz njegovega
mučnega položaja, izdajajo milijonske
vsote v povsem neproduktivne svrhe,
kakor je nabava zvonov. Bogati in ba-
hati krogi, kjer žive ljudje v izobilici,
kjer jim ni treba tarnati čez dragino,
davke in druge težave, seveda tudi ta-
ke izdatke lahko prenesejo, težje in
težko pa je v onih župnijah, kjer ni bo-
gatih. Tu že stopa v ospredje social-
no vprašanje. Zahtevati od ljudi, ki ko-
maj životario prispevajo za zvonove,
je ravno tako nesocialno, kakor če bo-
gatin vrže čez prag v resnici potrebne
ca siromaka. Žal, da se pri nas pri cer-
kvenih dajstvih ponajveč izmuzgava-
lo največji reveži, ker je pač s siroma-
štvom navadno v zvezi tudi največja
nezavednost in nesamostojnost.

Sramota pa je za Slovence, da se
oprabljajo v dvajsetem stoletju pri iz-
tiskavanju denarja iz bednega ljudstva
za nabavo zvonov take sredstva, ka-
kor se jih poslužuje tozadevni odbor na
Homcu. Odbor grozi onim, ki nočejo
plačati, da ne bodo imeli blagoslova
božjega in sreče, da jim ne bo zvonilo
ob pogrebu itd. Ali ni to duševno na-
silje najostudnejše kakovosti?! Ali ni
to zločinsko izsiljevanje brez primere?!

Ta slučaj v naši ožji domovini seve-
da ni osamljen. Mrtva roka neprestano
zida in kupi cerkveno premoženje na
stroške izmuzganega ljudstva. Potre-
ba je zato vedno nujna in to tudi ta-
krat, kadar klerikalni politiki ljudem
dopovedujejo, da so berači. Lep vzgled
v tem pogledu je novi načrt zidanja
cerkve v Ljubljani. 18 katoliških cer-
kva je že v Ljubljani, a škofov list
dela celo ilustrirano reklamo že za de-
vetnaisto, ki bo veljala nad 3 milijone
Din. Ali bi ne bilo bolj krščansko, bolj
človekoljubno, ako bi se ta denar po-
rabil najprej za šišenske vagonarje, o
katerih škofov list tako rad s pomito-
vanjem piše. Koliko stanovanj bi se
dalo zgraditi v tem siromašnem kraju
za nabrane milijone. In ta stanovanja
so gotovo bolj nujno potrebna kot nova
cerkev.

Nedavno so pisali klerikalni listi,
da služijo cerkvena posestva za vzdrže-
vanje cerkva in duhovščine. Dosedaj
še nismo čuli, da bi se iz dohodkov
cerkvenih posestev popravila ali zgra-
dila kaka cerkev ali pa se nabavili no-
vi zvonovi, ki so bili po nemali zaslu-
gi naše duhovščine med vojno preliti
v topove. Tudi o upravi škofiskere
velenosestva, ki je po velikosti tretje
v Sloveniji in predstavlja več stomi-
lijonsko vrednost, nismo še slišali, da bi
izvršilo tako junaštvo. Mrtva roka po-
zna pač samo grablje, uhogo in neiz-
obraženo ljudstvo pa je tisto, ki polni
nieno blago ob vsaki priliki. Medtem,
ko žive tisoči brez dostojne strehe, ko
je vsled posledice svetovne vojne velik
del ljudstva gospodarsko izčrpan, pa
se na vse mogoče rafinirane in grobe
načine narod od črne gospode izmuzga-
va in izsesava. Samo to je resnica o
klerikalnem krščanstvu in o klerikal-
nem socializmu in ni drugoga. Lene
besede so pisane in govorne od kle-
rikalcev le v slepilo na duhu ubogih.

Evropski dolgovi Ameriki

Washington, 22. maja. a. Ob priliki
inicijative ameriške vlade glede plačila
medzaveznikiških dolgov je ameriški za-
kladni minister v svojem poročilu na
kongresu ugotovil, da zaveznikiške dr-
žave 1. junija 1925 skupno z obrestmi
do tega dne dolgujejo Ameriki nastop-
no vsote: Francija 4.137.224.354 dolar-
jev, Italija 2.097.347.121, Belgija 478 mi-
lijonov 823.713, Grčija 17.250.000, Eston-
ska 17.480.605, Češkoslovaška 115 mi-
lijonov 528.439, Jugoslavija 64.139.050,
Letonska 6.289.092, Poljska 178.559.999.
Anglije ta izkaz ne omenja, ker je že
prišlo do sporazuma o odplačevanju
dolga in ga Anglija že tudi izvršuje.

Ni govora o spremembi politične situacije
Energičen nastop gospoda Pašića je opoziciji razpršil vse nade.

Beograd, 22. maja. p. Gospod Pašić
je danes popolnoma okreval, kar je pač
najnaravnejši demant vseh na ta kon-
to grajenih kombinacij, toda politično
zatišje se ni maknilo s svoje točke: mir-
ne stabilnosti vlade Narodnega bloka.
Sedaj tudi najbolj trdoglavni članom
opozicije in nevtalce postaja jasno, da
ne more biti govora o tem, da bi se
zaradi lepe brade g. Pavla Radića me-
niali sedanji stabilni položaj Narodnega
bloka in nadomestil s problematično si-
gurnostjo, kijo nudijo radičevci z vod-
stvom drž. poslov. Sedaj postajajo gostejši
glasovi v opozicijski javnosti, da so
jalove vse napovedi o vladi RR, ki jo
radičevci in nevtalci tako vroče žele,
a davidovičevci in zajedničarji perho-
rescirajo. Radikali niso nikoli naivni po-
litiki, ki bi se dali omaniti z lepimi be-
sedami, katerim še niso sledila dejanja.
Njim se ne žuri, saj je znano njihovo
staro reklo: »Sutra... ima vreme-
na...» Najmanj se g. Pašić ne mudi
tako, kakor se mudi radičevcem. Gos-
pod Pašić vidi, da ima v Narodnem
bloku sigurno orodje za vodstvo narode-
ne in državne politike ter ne uvideva
potrebe, da bi se morala zmaga Narod-
nega bloka kronati z razpadom, poraz
radičevcev pa končati s triumfiranjem.
Zato je g. Pašić ostal nepokolebljiv na
liniji politike Narodnega bloka in v tem
niso ničesar mogli izpremeniti niti su-
gestije radičevcev, niti njihova laskanja
g. Pašiću. S svojimi izkušnjami je znal

Priprave za pospešeno delo v Narodni skupščini
Skupščina bo delala do julija in sprejela še celo vrsto važnih zakonov. — Podpora za poplavlence tudi v Sloveniji.

Beograd, 22. maja. p. Tišina, kakor
je danes vladala v beogradskem poli-
tičnem življenju, je dala povod zgolj
konvencionalnemu povpraševanju: ka-
ko je z zdravjem premijerja Pašića?
No, g. Pašić je povsem ozdravel in je
nameraval zapustiti stanovanje, a so
mu zdravniki svetovali, naj ostane še
doma. Pač pa je pričakovati, da jutri
zopet prevzame svoje posle v pred-
sedstvu vlade in da se bo jutri tudi vr-
šila seja min. sveta, na kateri se ima-
jo odobriti prometnemu ministru kre-
diti za gradbo novih železniških prog.
Dopolodne je g. Pašića posejli skup-
ščinski predsednik Marko Trifković.
Vrlo podrobno sta pretresla nastopni
delovni program Narodne skupščine.
Po konferenci je g. Trifković izjavil po-
vinarje da pride v ponedeljek v Na-
rodni skupščini na vrsto nadomestna
volitev državnih svetnikov ter čitanje
poročila anketege odbora, ki bo nato
oddano verifikacijskemu odboru. Dne
26. t. m. prične Narodna skupščina raz-
pravljati o kmetijskih kreditih. 27. t. m.
pride na dnevni red tiskovni zakon, 28.
t. m. zakon o sodnih in 29. t. m. za-
kon o ustroju sodišč. O slednjih za-
konih se bo razpravljalo no skrajšanem
postopku. Obenem je g. Trifković izja-
vil novinarjem, da bo skupščinsko za-
sedanje bržkone zaključeno v mesecu
juliju. Po skupščinskem odmoru pa pri-
dejo na dnevni red vsi oni zakoni, ki
se sedaj obravnavajo v posameznih mi-
nistrstvih.

Popoldne se je sestal predsednik
Trifković z ministrom za socialno po-
litiko ter se z njim posvetoval o mož-
nosti, da se stavi invalidski zakon na

Papeška nuncijska predstavljena radi rovarjenja proti Mali antanti

Beograd, 22. maja. p. Obilo interesa je
danes v političnih in diplomatskih krogih
vzbudila napoved, da papežev nuncij Pe-
legrinetti v skorajšnjih dneh zapusti Beo-
grad ter odpotuje v Rim. V diplomatskih
krogih se govori, da se g. Pellegrinetti ne
povrne več na svoje mesto, marveč ga bo
nadomestil g. Paoletti, komentirajo pa se
nuncijev odhod s tem, da je g. Pellegrinetti
odpoklican radi vmešavanja v notranje
politične zadeve in radi sumljivih zvez v Be-
ogradu.

Rim, 22. maja. a. Potrjuje se vest, da je
papeški nuncij monsignore Schioppa pre-
stavljen iz Budimpešte v Haag, in da pride
na njegovo mesto dosedajnji nuncij v Haagu
monsignore Cesare Orsenigo. Zagotavlja
se, da zapoše msgr. Schioppa Budimpe-
što edino zaradi tega, ker je Mala antan-
ta protestirala proti njegovemu rovarjenju
proti Mali antanti v Budimpešti.

Novi vrhovni komisar v Palestini

London, 22. maja. a. »Times« javlja, da
je maršal Plumer imenovan za vrhovnega
komisarja v Palestini namesto dosedanjega
sir Herberta Samuela. Plumer je bil prvi po-
veljnik angleškega ekspedicijskega zbora v
svetovni vojni v Italiji. Prej je bil guverner
na Malti.

Interpelacija proti Jugoslaviji v avstrijskem parlamentu

Dunaj, 22. maja. s. Na današnji seji Na-
rodne skupščine je velenemski poslanec
Greiler stavil vprašanje na zvezno vladu
zaradi protežiranja inozemskih delavcev na
avstrijskih delovnih trgih. Vprašanje opo-
zarja med drugim na protipogodbeno po-
stopanje Jugoslavije in Rumunije. Vpraša-
nje dalje veli, da bi se s tem, da se ne bi
pristustili inozemski delavci in nameščenci,
prihranila velikanska vsota, ki jo mora celo
kupno avstrijsko prebivalstvo plačati za
svoje brezposelnost. (Najboljši odgovor na to
nepotrebno interpelacijo bi moglo dati pač
naše socialno ministrstvo z objavo tozadev-
ne statistike, ki bi brez dvoma pokazala,
da je v Jugoslaviji zaposlenih še vedno ne-
primerno več avstrijskih državljanov kakor
v Avstriji jugoslovnskih. Ured.)

Pogajanja z Grčijo

Beograd, 22. maja. Ob pol 12. dopoldne
so se sestali naši in grški delegati ter na-
daljevali pogajanja o zvezni pogodbi. Na
dnevnom redu je bilo vprašanje prometa in
solunske zone. Posebno važnost igra pri
teh pogajanjih odkup orleantski železnici
in proge Gjevčija-Solun. Današnje kon-
ferenco se je udeležil tudi pomočnik pro-
metnega ministra Avramović. Zvečer je na-
ša delegacija priredila Orkom svečano ve-
čerjo v hotelu Excelsior.

V Firenzi je v vseh točkah dosežen načelen sporazum
Oficijozno italijansko obvestilo. — O podrobnostih pa bo treba izdelati še celo vrsto določb indelo konference bo trajalo še precej časa.

Rim, 22. maja. r. Službena rimska agen-
cija poroča, da je na italijansko-jugosloven-
ski konferenci v Firenzi dosežen končni na-
čelni sporazum glede ureditve vseh vpra-
šanj o katerih se je razpravljalo. Iskrena
volja za dosego sporazuma je zblížala obe
strani in vpoštevajoč skupne politične cilje
je uspelo obema delegacijama povodom
najnovejšega nadaljevanja dela konference
odstraniti tudi poslednje zapreke, ki so ovi-
rale sporazum. Sedaj se izdeluje definitivno
besedilo številnih konvencij, ki so že skle-
njene.

Teh konvencij je 40. Vsaka izmed njih
vsebuje po več odstavkov, na podlagi ka-
terih je treba izdelati na stotine določb. V
tej poslednji dobi konference se dela z vsi
marljivostjo. Delo je zelo obsežno, toda v
glavem je tehničnega značaja. Sporazum
je dosežen glede ureditve italijanskih in
jugoslovnskih interesov v zvezi z anekstijo
Reke ter glede izvedbe sporazuma, ki se
nanaša na zaščito Italijanov v Dalmaciji.
Najvažnejša vprašanja, glede katerih je do-
sežen sporazum in ki jih rimska službena

Važne reforme v Franciji
Poenostavitve davčnih zakonov. — Depolitizacija pošte. — Kredit za akcijo v Maroku.

Pariz, 22. maja. s. Današnji ministrski
svet je sklenil predložiti zbornici na prih.
seji v torek predlog za kredit za vojne
operacije v Maroku. O višini zahtevane
vsote se ne more dogajati nič pozitivnega.
Kakor se pa govori gre za svoto 200—300
milijonov frankov.

Nadalje je ministrski svet odobril po fi-
nančnemu ministru Caillaux predloženi pro-
račun za leto 1925 ter sklenil ustanovitev
dveh komisij, ki bosta izdelali predloge o

Amundsen odletel na severni tečaj
Ako ga ni doletela nesreča, je svoj cilj že dosegel.

Berlin, 22. maja. z. Roald Amundsen in
Lincoln Ellsworth sta včeraj popoldne od-
letela na svojih aeroplanih s Spitzbergov
na severni tečaj.

Oslu, 22. maja. k. K poletu Amundsena na
severni tečaj javlja »Sjofarts Tidende« iz
Kingsbaya. Oba letalca sta za slučaj da bo-
sta morala izvršiti povratek peš, vzela se-
boj provijant za 30 dni. Določeno je, da
bosta obe letali pluli drugo poleg drugega
v višini 100 metrov. Niti na potu na severni
tečaj, niti na povratku ne bosta pristala
ako ne bosta v to prišla. Pamik »Hob-
by« je tik pred startom dobil povelje, da

Novo Blairovo posojilo?
**Beograd, 22. maja. r. Zastopniki ban-
nih skupin Blair in Armstrong so pose-
liti finančnega ministra dr. Stojadinovi-
ča radi zaključitve novega posojila, ki
naj bi se sklenilo z obema finančnima
skupinama. Došlo je do obojestranske
izmenjave naziranj. Podoba je, da bo v
kratkem došlo do zaključitve novega
posojila. V tem slučaju bi se staro Blair-
ovo posojilo ne izvedlo popolnoma,
marveč bi bilo ostalo omieneno na to,
kar je naša država do sedaj že prejela.**

Nov vojni red
**Beograd, 22. maja. p. Prometni minister
Radojević je podpisal novi vojni red, ki bo
veljal za vso kraljevino in stopi v veljavo
5. junija.**

**Naša delegacija za pogajanja o
konkordatu dospela v Rim**

Rim, 22. maja. a. Danos so dospeli semkaj
jugoslovnski delegati dr. Voja Janjić, dr.
Tihomir Alasupović, dr. Mihajlo Lanović in
drugi člani delegacije za pogajanja o kon-
kordatu med Vatikanom in Jugoslavijo.

Kalfov pri Mussoliniju
**Rim, 22. maja. sk. Bolgarski znanjeni
minister Kalfov je iz Londona dospel
v Rim, kjer je imel razgovor z Musso-
linijem. V Sofijo odpotuje najbrže jutri.**

Belgijska vlada je padla
**Bruseli, 22. maja. s. Danes popoldne
se je ministrstvo Van de Vyvere pred-
stavilo parlamentu, a je bilo takoj str-
moglavljeno. Dobilo je nezaupnico z
298 socialističnimi in liberalnimi glaso-
vi proti 73 katoliškim glasovom. Ne-
zaupnico je predlagal bruseljski župan
Max. Devet poslancev ni glasovalo.
Tako nato je kabinet podal krajiu de-
misijo.**

**Nesreča češkoslovaškega
ministra**

Praga, 22. maja. s. Češkoslovaški minister
Stříbrny se je pri jahanju ponesrečil. Konj
se je spodtaknil in Stříbrny je padel na gla-
vo ter si zlomil nosno kost.

Uprava:
Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri pošt. čk. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha č. 180.
Wien Nr. 105.441.

agencija omenja, so:
1.) Ureditve dolgov in kreditov izza voj-
ne in dobe po vojni do sklepa rimskega
sporazuma.
2.) Izvedba predvojnih pogodb.
3.) Preskrbovanje reške okolice z vodo
in elektriko, vzdrževanje Rečine, uporaba
bolnice in pokopališča na Reki.
4.) Razdelitev arhivov.
5.) Odredbe za izvedbo določb rimskega
sporazuma.
6.) Pravica opcije.
7.) Uporaba 7 člena rimske pogodbe.
8.) Razdelitev občinskega imetja.
9.) Ureditve javnega dolga.
10.) Zgradba mostov na Reki.
11.) Stroški za pokojnine.
12.) Socialno zavarovanje.
13.) Sistematiziranje imovinskih odnošajev
v obmejnem pasu.
14.) Eksprijacija imetij v Dalmaciji.
15.) Izvrševanje odvmetiške prakse.
16.) Promet z Zadrom in obmejni promet.
17.) Recipročno zaposlenje delavcev, itd.

poenostavitvenju davčne zakonodaje in
davčne administracije, nadalje predloge o
organizaciji monopolskih obratov. Naposled
je bil odobren predlog, ki predvideva stal-
nen generalni sekretariat za pošto, telefon
in brzojav, da ti obrati v bodoče ne bodo
več tako odvisni od politične konstelacije
ozi. od vsakokratne vlade, ampak jih bo
moglo upravljati predvsem z gospodar-
skega vidika.

Maršal French umrl

London, 22. maja. s. Maršal French,
vrhovni poveljnik angleške armade v
svetovni vojni je umrl preteklo noč. Po
vojni je bil steden član vrhovnega sveta
ter se je tudi udeleževal kot tak raz-
nih mednarodnih konferenc. V burski
vojni se je French odlikoval kot povelj-
nik angleške kavalerie.

Maršal John French, od l. 1915, viscount
of Ypres and of High Lake, je bil rojen 28.
novembra 1852 v Ripple Vale (Kent). V l.
1884—1885, se je udeležil sudanske vojne,
l. 1889, je postal poveljnik kavalerieske di-
vizije v Natalu, l. 1900 poveljnik kavale-
rije v vojnih operacijah pri Kimberleyu in
Bloemfonteinu v južni Africi: v l. 1907—11
je bil generalni inspektor vojske, l. 1913, je
postal maršal, od 1911. do 1914. pa je bil
načelnik angleškega generalnega štaba. Le-
ta 1914, je postal vrhovni poveljnik angle-
škega ekspedicijskega zbora v Franciji, od
decembra l. 1915, pa je bil vrhovni povelj-
nik celotne angleške vojske. Maršal French
je zapustil fronto 16. decembra l. 1916. ter
je bil imenovan za viscounta Yperskega in
za maršala četr Zedinjene kraljevine, vrhov-
no poveljstvo nad angl. četami v Belgiji
in Franciji pa je prevzel general Haig.
Z maršalom Frenchem izgubi Anglija
enega svojih najboljših generalov.

**Zita ne sme v Avstrijo
ali Madžarsko**

Pariz, 22. maja. s. Na Quai d'Orsayju
demonstrirajo formalno včerajšjo vest lista
»Daily Herald«, po kateri je veleposlanška
konferenca dovolila bivši avstrijski cesari-
ci Ziti, da se sme vrniti na avstrijsko ali
madžarsko ozemlje.

Novi krvavi spopadi v Italiji

Rim, 22. maja. (Avala). V Rovinju je bil
v političnem sporu med fašisti in komunisti
ubit en fašist, dva pa sta bila ranjena. Od
teh je eden kmalu nato umrl. Pri tej priliki
sta bila ranjena tudi dva komunisti.

Madžarski poslanik v Bukarešti

Budimpešta, 22. maja. (Avala). Državni
upravitelj je povelj vodstvo madžarskega
poslanstva v Bukarešti baronu dr. Friedri-
chu Villanyju, ki je bil dosedaj vodja ma-
džarskega poslanstva v Pragi.

Svetozar Pribečević Pavlu Radiću

Oster odgovor voditelja SDS na napade Radičevega nečaka.

Beograd, 22. maja. r. Kot odgovor na članek Pavla Radića v "Domu", v katerem je na nesramen način napadel SDS in njegovega voditelja S. Pribečevića in ki so ga ponatili tudi nekateri beograjski listi, (poročalo je o njem tudi "Jutro"), je objavil danes v "Politiki" in "Vremenu" prosvetni minister Sv. Pribečević naslednje izjavo:

"Vaš list je prinesel izvešček članka gosp. Pavla Radića, ki pravi med drugim, da ponujam istočasno, ko obdolžujem Radičeve stranko neiskrenosti, "licemerno" tej stranki pogajanja ter sporočam, da more z menoj doseči vse, kar zahteva po zakonu in parlamentarnem redu, v 24 urah. Mislim, da ni treba posebej prepričevati javnost, da je ta trditve gosp. Radića navadna izmišljotina. Nikdar nisem Radičevi stranki ponujal pogajanj, niti ji nisem pošiljal kakšne sporočila. Ako je katero stališče poznano javnosti in širšim slojem naroda, potem je moje stališče. Pripravljen sem na vsako anketo v tem vprašanju ter izjaviti vse posledice, ako se ugotovi lažnost trditve gosp. Pavla Radića. S kakimi lažmi operira gosp. Pavle Radić, najbolje dokazuje ta dva slučaja: V "Slobojnom glasu hrvatskog naroda" je izšel pred dvema tednoma članek s podpisom "P. Radić", v katerem se trdi, da je gosp. Jaša Prodanović pred štirimi leti poslal v dogovoru z menoj neko odposlanstvo Stjepanu Radiću z nekakim predlogom, ki da ga je on najodločneje odbil. Ves Beograd ve, v kakšnih odnosih stojim vobče napram republikancem in posebno napram gosp. Jaši Prodanoviću, in ako more gosp. Pavle Radić tako drzno lagati v tej notorni stvari, zakaj bi se ne zlagal tudi to, da ponujam Radičevi stranki pogajanja in stavim ponudbe. Ene laž več ne izpomeni ničesar na stvari. V istem članku "Slobojnega glasa hrvatskega naroda" je napisal gosp. Pavle Radić, da je neka-

ko osem dni po volitvah l. 1923, prišel v imenu gosp. Nikole Pašića nek zagrebški radikalni prvak k Stjepanu Radiću s Pašićevim sporočilom: Ali vstopiti v vladu ali pa bo predsednik vlade Pašić z Vami obračunal kakor je z Apisom. Ako more gosp. Pavle Radić tako drzno lagati o gosp. Pašiću, zakaj bi tudi ne dejal, da ponujam jaz Radičevcem pogajanja in pošiljam sporočila. Kar se tiče obrablene trditve gosp. Pavla Radića, da sem zapreko za srbsko - hrvatski sporazum, imam izjaviti nastopno: Vedno sem bil na oni strani, ki je bila ne samo za sporazum, temveč tudi za več od tega: za edinstvo Srbov in Hrvatov. Radičevci so bili vedno na nasprotni strani. V stranki, ki ji imam čast pripadati, se nahajajo Srbi, Hrvati in Slovenci, medtem ko je Radičeva stranka izključno plemenska, protisrbska stranka, v kateri ni nobene Srba in tudi ne more biti, ker je vsa eksistenca te stranke osnovana na mržnji proti Srbom, posebno pa proti Beogradu in Srbiji. To kažejo že uvodne besede članka gosp. Pavla Radića, ki ste jih objavili v izveščku. V tem članku pravi gosp. Radić, da se politično delo Radičevcev v narodu že dve leti razvija po prirodni nalogi vsake narodne politike, da "hrvatsko narodno zborstvo" ne zastopa samo pravno in politično hrvatski narod, temveč ima popolnoma v svojih rokah narodne posle ter stopnoma izvaja svoj program. To da medtem ni bilo mogoče l. decembra 1918, ko je malo število gospodskih politikov, inspiriranih od mene (Pribečevića), nepremišljeno prenesel vso našo, t. j. hrvatsko državno oblast v Beograd, ne da bi vprašal hrvatski narod. Mislim, da ta izjava dovolj karakterizira politiko in cilje Radičeve stranke in da ni treba nobenega komentaria.

Svetozar Pribečević, 21. maja 1925.

Volitve v Albaniji

Ahmed beg je dosegel nov uspeh, velik uspeh, ki zagotavlja njegovemu režimu obstoj še nadalje. Njegova stranka je na volitvah dosegla absolutno večino nad vsemi nasprotniki in obvlada sedaj tudi formalno, tudi zakonito situacijo v polnem obsegu.

Ko se je lani koncem leta Ahmed beg posrečilo z oboroženo silo udreti v Albanijo in razpoditi Fan Nolijsvo vladu, je ostalo od tedanje narodne skupščine le nekaj članov v Albaniji sami. Velik del narodnih poslancev je v izostanosti; to so bili oni, ki so s Fan Nolim, Gurakučijem in dr. pričeli upor proti tedanji Ahmedovi vladi ali se ji tokom boja pridružili in se s tem kompromitirali pred zakonom. Ostalo je le malo nad večino poslancev, pristašev Ahmeda ali ostalih z njim koaliranih strank. Ahmed beg je sklical to krno skupščino takoj po zmagi nad uzurpatorji in na par sejah, ki jih je imela nato, je sklenila nekaj fundamentalnih zaključkov, važnih za bodočo usodo Albanije. Najvažnejši je sklen, da se proklamira Albanija definitivno kot republika in pa drugi: kot prvi predsednik albanske republike se izvoli Ahmed beg Zogu. S tem se je napravil konec neurčenemu stanju; nehala je regentstvo štirih članov. Vlada Ahmed bega je dobila zakonito osnovo.

Brž nato se je narodna skupščina, ki je bila prvotno izvoljena kot albanska konstituenta, razšla in razpisale so se nove volitve. Kakor znano, se vršijo v Albaniji volitve indirektnim putem, to je najprej se izvolijo volilni možje, ti pa izvolijo po volilnih okrožjih prave poslance.

Nova zbornica ima veliko večino Ahmed begovih pristašev. Moment je bil za volitve ugoden, to se pravi, vsaj za Ahmedovo stranko. Zakaj vsi voditelji nasprotnih strank so bili v najhujši meri kompromitirani in se seveda niso smeli pokazati, ker bi jih sicer zgrabila oborožena sila zakonitega reda. Nekateri zelo vplivni nasprotniki so definitivno zapustili politično arena; Gurakučij, vodja italofilske struje, je padel v Barju pod kroglo atentatorja; z njim je padla tudi glavna osnova klerikalni stranki, ki se je poskušala organizirati na severu pod vodstvom tamkajšnjega franciskanskega klerusa. Padel je tudi Bajram Cur, vodja najbolj podivjanih tolp na severovzhodu, hkrati duša zloglasnega Kosovskega komiteta in glavni organizator upora proti Ahmedu. Razumljivo je, da politični pristaši teh in drugih kompromitiranih vodij niso mogli v polni meri razviti svoje akcije in iz volilnega boja je izšel Ahmed beg kot zmagovalec. On kot predsednik republike ima sedaj drugo osnovo svoje moči v trdni večini v narodni skupščini, kjer bodo tojevi prihajali na razgovor njegovi predlogi in se sklepali zakoni po njegovem osnutku.

Vsaka mlada država se ima boriti z velikimi začetnimi težavami. Še prav posebno pa taka, ki je, kot Albanija, nastala na najbolj oddaljenem teritoriju, vajuem na anarhijo turškega režima. Tu je v državnem interesu, da vodi krmo krepka roka, ki, če treba, z železno pestjo odstrani ovire, uniči partikularizem in vzgaja v smeri notranje discipline. In to je režim Ahmeda.

Ker je Ahmed beg naš zaveznik, mož, ki se zaveda, da je Albanija navezana na prijateljstvo z nami, nas more njegov uspeh samo veseliti. Zbolišanje obmejnih razmer, prenehanje kačaste akcije, odkar je Ahmed uničil zvezda raz-

bojniških Bajramovih tolp, vse to priča, da je tudi v našem državnem interesu, ako se Ahmedova vlada čim bolj utrdi. Zato moremo z zadoščenjem beležiti, da ima Albanija homogeno večino Ahmedove koncepcije.

Caillauxov finančni načrt

Pariz, 16. maja.

Finančni minister v Painlevéjevem kabinetu Jos. Caillaux je razložil pred finančnim odborom poslanske zbornice svoj načrt za sanacijo francoskih financ.

Ta načrt je široko zasnovan in bo njegova izvedba zahtevala daljšo dobo časa in — neomajno zaupanje javnosti. Caillaux deli svojo akcijo v dva dela, ki se ločita tudi časovno. Najprej hoče napraviti red v državnem proračunu, nato pa se šele misli lotiti vprašanja končnega ozdravljenja valute in odplačevanja dolgov.

Da bi se dežela prepričala o najresnejši volji novega finančnega ministra glede ozdravljenja financ, je Caillaux smatral za potrebno povedati javnosti vsi resnico. Dočim sta si Herriot in njegov finančni minister Clémentel kaj rada lastila zaslugi, da sta prvi po vojni v proračunu za l. 1925. uravnovežila izdatke z dohodki, smo izvedeli od Caillauxa, da je to ravnotežje bilo samo navidežno. V resnici izkazuje letošnji francoski proračun za 4 milijarde primanjkljaja, ki jih je Clémentel vključil na poseben račun. Tu je šteti 250 milijonov deficita poštne uprave in 1250 milijonov nedavno dovoljenih draginskih doklad za vojne žrtve.

K tem 1500 milijonom pride nadaljnjih 1150 milijonov, ki jih je senat črtal iz davčnih povškov, sklenjenih v poslanski zbornici. Caillaux tudi ni hotel po vzgledu svojega prednika šteti dohodkov iz Dawesovih plačil Nemčiji v redni proračun, temveč jih misli uporabiti za njihov pravi namen: za amortizacijo posojil, ki jih je država najela za odplačevanje francoskih dolgov v Angliji in Ameriki. Ta korak pomeni odpis novih 1240 milijonov iz dohodkov rednega budžeta.

Celokupni deficit v državnem proračunu znaša torej 4 milijarde frankov. Ta primanjkljaj namerava Caillaux nadomestiti deloma s štedenjem v izdatkih, največji del pa z zvišanjem dosežanih dohodkov. Prihranki bi znašali 500 milijonov, ostalo pa bi dali zvišani dohodki.

Pri novem navitju davčnega vijaka vodi Caillauxa načelo demokratičnega obdavčenja, ki pa ne gre v socialistične pretrianosti. Caillaux se skrbno ščiti, da bi s prehodu obremenitvijo produktivnega kapitala ubil konkurenčno silo francoske industrije in zaviral razvoj trgovine. On noče zaviti vratu košči, ki nese zlata jajca.

Po načelu demokratičnega obdavčenja hoče Caillaux od indirektnih davkov zvišati samo dohodek od alkohola in od tobačnega monopola. Prodajna cena tobaka se bo občutno zvišala in stopi ta podražitev takoj v veljavo. To bi vrglo novih 600 milijonov.

Caillaux ne bo zvišal splošnega dohodninskega davka, nač pa upa z boljše metodo ocenje dohodkov in primernejšo izterjavo dosežki znatno boljše rezultate. Podvzeti namerava tudi najostrejšie korake proti begu kapitala v tujino in krivim napovedim dohodkov. Neke vrste davčna amnestija bo omogočila davkoplačevalcem, da popravijo dosedanje napačne napovedi in se tako

izogne težkim posledicam.

Novi finančni načrt vendar namerava zvišati dohodninski davek na proste poklice in premičninske vrednosti za 10 %. Plaš in mezd izpod 25.000 frankov to zvišanje ne zadene. Nadaljnjih 125 milijonov upa dobiti Caillaux iz ustavitve državnega prometno - zavarovalnega monopola. Potrebne fondе bodo morale prispevati privatne zavarovalne družbe, ki morajo vložiti najmanj polovico svojih premijskih rezerv v nameravano zavarovalnico. Končno se bo država udeležila pri prebitkih nekaterih monopoliziranih privatnih industrij, vendar se bo izogibala sleherne ekspropriacije in birokratske organizacije. Zdi se, da gre tu v prvi vrsti za petroleisko industrijo.

Takoj po sprejetju letošnjega proračuna namerava Caillaux izdelati še proračun za l. 1926. in ga čim prej spraviti pod streho.

Ko bo na ta način napravil red v budžetarnih zadevah, se bo lotil sanacije franka in državnih dolgov. Tu bo imel Caillaux najboljšo polje za udeleževanje svojega finančnega gentla. Saj samo notranji francoski dolg znaša po njegovi lastni izjavi 280 milijard frankov, od katerih je konsolidirano le 150 milijard s posojili z daljšim rokom in rentami. Zaenkrat pa je najtemnejši oblak na finančnem horizontu Francije 130 milijard višjih dolgov.

Politične beležke

+ Razkrinkani lažniki. Nedavno je "Slovenec" priobčil vest o "novi aferi" v ministrstvu za šume in rudnike, v kateri da je dr. Žerjav na ljubo nekemu turškemu begu razveljavil sklepe komisije, ki je ugotovila, da so obširni gozdovi v južni Srbiji državna last, in dodeliti temu begu večje komplekse. To svojo laž je objavil škofov list na podlagi vesti, da je radikalni klub določil tri poslance, ki naj posredujejo v ministrstvu za šume in rudnike, naj v nobenem oziru ne ugotovi zahtevam turškega bega. Ker je tudi beograjski "Balkan" poročal, da je ministrstvo za šume in rudnike sklenilo, da se korigirajo meje državnih gozdov v južni Srbiji, je objavil minister dr. Žerjav v tem listu 21. tega meseca izjavo, v kateri ugotavlja, da ni resnična trditve, da je ministrstvo za šume naročilo sodišču za razmejitve državnih gozdov v tikveškem okrožju, naj Sermeninski planino določi za nekega Salibega. Ministrstvo je samo naročilo, naj sodišče nadaljuje lani začeto razmejitveno delo. Ker so došla poročila, da sodišče ne posluje dovolj naglo, je ministrstvo 4. t. m. urgiralo, naj se delo čim prej konča, ne da bi se pri tem vtičalo v sklepe sodišča. Dne 1. maja je sodišče odločilo, da se odloki zahteva Ibrahima Sajiba bega iz Soluna, naj se mu odstopi iz državnih gozdov Sermeninska planina in določi njena meja. Radi tega je bila urgencia ministrstva od 4. maja nepotrebnost.

Ker je "Slovenec" trdil, da hoče minister dr. Žerjav spremeniti že lansko leto sprejete sklepe komisije za določitev meja državnih gozdov v škodo državi, ni upravi, je navedena izjava ministrstva za šume in rudnike ponoven dokaz, na kak lažnjiv način se pri nas kujejo afele. Prepričani smo, da škofov list ne bo popravil svoje lažnive vesti, kajti objavljanje laži in obrekovanje spada v njegovo klerikalno obrt.

+ Dogme. "Slovenec" kliče na samostojne demokrate prokletstvo in propast, ker da gonijo kulturno bojnino pesem ter glasom nedavne izjave "Zveze kulturnih društev" (v "Jutru") napadajo celo dogme katoliške cerkve, o storjenju sveta, o božanskem izvoru človeka, izvirnem grehu itd. Resnično govori dočimna izjava (v nedeljskem "Jutru") o takih rečeh in kogar je volja, naj si jo vnovič prečita, da si bo enkrat na jasnem, kaj vse je za naše klerikalce dogma. Bogme, mi samo nismo vedeli!

"Jutrov" novi roman

V najkrajšem času prične v našem listu izhajati senzacionalni ameriški roman J. O. Curwooda

"Onstran pragozda"

"Mož prirode" pravijo Amerikanci svojemu modernemu romansirju Jamesu Oliverju Curwoodu, čigar mojstrski romani (kakor "Onstran pragozda", "Priganjena žena", "Pragozd v plamenih" itd.) so preloženi v večino evropskih jezikov, razpečani v milijonskih izvodih in vzbujajo po vsem svetu enako divljenje kakor v Ameriki.

"Jutro" je v izbiri svojega novega daljšega podlistka poseglo za Curwoodovim najzanimivejšim delom:

"Onstran pragozda"

Ta roman je silna pesem krasot in strahot kanadske divje prirode prepletena z idilično, a istočasno do skrajnosti napeto zanimivo ljubezensko zgodbo dveh mladih src. Odločilno ulogo za usodo pogumnega moža in krasne mladenke pa igra v našem novem romanu pes, čigar čudoviti instinkt, razvoj in zvestoba je Curwood opisal z mojstrsko psihologijo. Nemaš dviguje vrednost tega Curwoodovega romana tudi njegova etična stran. "Onstran pragozda" je visoka pesem moških in ženskih vrlin, ki triumfirajo nad elementarne divlje prirode in nad strastmi človeškega srca.

Ne dvomimo, da bo naš novi roman že takoj s prvimi poglavji navezal naše veliki in zvesti krog "Jutrovih" čitateljev ter pridobil našemu listu mnogo novih prijateljev.

Stvorjenje sveta v šestih dneh. Adamovo rebro, jabolko izvirnega greha, Jona v želodcu soma, Bileamov govoreči osel — dogme, same dogme! Da bi nam sedaj "Slovenec" še povedal, kaj za klerikalce ni dogma! Tako šele pričujemo podrobneje uvidevati, v kakšni črni mežli hočejo klerikalci obdržati preprosto slovensko ljudstvo in koliko bo še treba dela, truda in resnicoljubne prepričevalnosti, da ga rešimo.

+ Nervoznost g. Pucija je dosegla svoj vrhunec. Sijajna kombinacija, kako bo z ustanovitvijo RR "avtomatično" postal minister, je bila prelepa, da bi mogla biti resnična in dogodki se razvijajo s skrajno brezobzirnostjo napram g. kandidatu, Naravno, da sedaj tudi ti, ki so smatrali Pucijevo akcijo za enotno fronto z radičevci za proketo resno in važno stvar, zelo zmajujejo z glavami in polagoma se jim svita, da bo cela stvar se pretvorila v ogromno polomijo. Človeško razumljivo je, če se glasilo g. Pucija sedaj trudi z močnimi injekcijami dvigniti korajžje in okrepiti nade premnogih svojih Tomažev, ki postajajo vsak dan bolj nejeverni. Včerajšnji "Kmet. list" se je odločil, da položi te preklicane demokrate, ki nočejo tako, kakor bi se g. Puciju hotelo, enostavno na "smrtno posteljo" ter jim je prižgalo prav krepko "mrtvaško svečo". Politika "mladinov leži na robu propada" in "samo še ... nekaj tednov na se ... prevrne v grob pozabljenja", a g. Pucij, ki se smatra za "etični del slovenskega ljudstva, ki ga je bila bolna in gnla družba (soc. demokrati) ustrašovala (ajj aj) si globoko oddahne. Sicer "Kmetijski list" svoje sodbe o "smrtni postelji" ne vzame tako dobesedno, ker takoj nato konstatira, da demokrate vendarle še vedno "tavajo" po Beogradu, a so na srečo "zapuščeni, osramočeni in od vseh prezirani", radikalni jih ne marajo, ves čindarasabum njihove štampe jim ne pomaga, če pa kakšen zakon predlagajo, je dovolj, da se "proti njihovim političnim principom postavijo radičevci in zakoni takoj romajo v zapuščene arhive, kamor spadajo". Brez navedbe, kdaj je nastopila katastrofa, je končno "Kmetijski list" položil demokrate na "okužen mrtvaški oder" ter jim voščil naj jim sveti večna luč. Hvala! Toda ipak smo mnenja, da bi nekoliko manj agrarna injekcija bila bolj učinkovita. G. Pucij naj pomisli, da se bo moral popolnoma posvetiti mrvaškemu poslu, ako bo hotel vsak teden polagati demokrate v grob. Izgleda namreč, da demokrate še niso čisto pri kraju in da so nasprotno od dne do dne bolj živi. Morda se udajo, če jim bo g. Pucij vsak teden dobro prigraval. To opravilo ni neopasno, saj že prigorov pozna usodo tistih, ki drugim grobove kopljejo ...

+ Zagate radičevcev. Zagrebška "Riječ" objavlja daljši članek zunanega sotrduknika o preokretu radičevcev. Članek je podpirt z nekaterimi novimi interesantnimi podatki. Med drugim pretresa bilanco radičevske zadruge "Hrvatski seljaški dom", iz katere je razvidno, da je zadruga razposodila seljaškim zadrugam po deželi 71.088 Din, na katere zaračunava 19.410 Din obresti, torej 27 %, kar je oduroško po zakonu in grdo, če se s točaki iztirjajo od lastnih seljaških zadrug, ki se nato morajo daviti pod pritiskom samih obresti. Za "Seljaški dom" (bivša Priljeva palača), v katerem ima Radić stanovanje in kjer je je policija za noge privlekla na dan, dolgujejo radičevci 9.877.062 dinarjev. Kakor dokazuje bilanca, plačajo radičevci za vso samo 205.770 dinarjev obresti. Danes izpod 12 % ni posojila. To znači, da radičevska zadruga plača 1.200.000 Din obresti, ne računajoč provizije. Po vsem tem pa postaja jasno, da radičevska zadruga izgublja letno milijon Din samo na "Seljaškem domu", v katerem je Radić tako udobno stanoval. Toda ne samo to, nego tudi vsa njihova ostala podjetja so na šibkih nogah in njihov tisk se utaplja. To je treba vedeti, pa se da lahko računati, zakaj se radičevci iz zavora in iz finančne zagate tako obupno ponujajo radikalom.

+ Kje je g. Pucij? Zemljoradniški "Novosti" so pred dnevi objavile vest, da je bila na večerji pri Prpiču v Zagrebu, ki so se je udeležili nedavno nekateri radikalni člani anknetnega odbora, sklenjena kupčija v znesku 8 milijonov dinarjev v prid radičevcev in na škodo državi ter šumam v Liki. Radikalna "Samouprava" to vest najodločneje zanika ter pravi, da imajo ob tej priliki Hrvati najlepšo priliko spoznati kako se kujejo pri nas korupcijske ofere. Za nas je zanimivo dejstvo, da je posl. Pucij član zemljoradniškega kluba, čigar glasilo so Pižonove "Novosti", in da v času, ko se Pucij druži z radičevci in piše njegovo osebno glasilo, da so se "slovenski samostojni in hrvatski kmetje že združili", glavno glasilo Pucijevega kluba pa napada radičevce, da so se pustili podkupiti od radikalov. Ali se g. Pucij strinja z napadi zemljoradnikov na Radičeve stranko in če se strinja, kako je mogoče, da se druži z njo? Če se pa ne strinja in ako so se samostojni kmetje res že združili z radičevci, kakor to trdi "Kmetijski list", kako je mogoče, da se nahaja še v zemljoradniškem klubu, ki je vendar v najhujši opoziciji proti radikalom, s katerim sklenajo radičevci "sporazum". Kje je g. Pucij? Ali je pri srbskih zemljoradnikih ali pri hrvatskih radičevcih, ali pa samo v Vel. Laščah gumble šteje?

+ Vseznalci. Opozicionalni listi so veliki v prerokovanju in besedičenju. Objavili so že vse mogoče izmišljene kombinacije o sporazumu Hrvatov in Srbov, o razpadu Narodnega bloka itd.

končno pa se vedno izkaže, da vsi skupaj nič ne vedo in da objavljajo samo svoje skromne želje. Od časa do časa tudi sami to priznavajo. Tako poroča četrtkov "Jutarnji list", da sta razvoj političnega položaja in njegova končna rešitev odvisna predvsem od Pašića samega. Kakšna bo ta rešitev, pa se ne ve. Lahko, da se izvrši kmalu, kakor na kažejo razgovori med radikali in radičevci, se ne misli izvesti sporazum prej, dokler se ne sprejmejo nujni in potrebni zakoni v smislu sedanje politike. Tudi ni izključeno, da se odloži vprašanje vodstva radičevcev, dokler se ne reši pred sodiščem. Ravno tako ni gotovo, da se 25. t. m. ali dan pozneje razpravlja o mandatih HRSS pod anketo, kakor se je pričakovalo. Torej nihče nič ne ve, kaj bo, samo Pašić in pa ljubljanski "Slovenec", ki ima kot škofovo glasilo pravico do prorokovanja.

Iz demokratske stranke

Iz okrožnega tajništva za Notranjsko: V nedeljo, dne 24. t. m. se vrši pri Svetem Vidu nad Cerknico v gostilni g. župana Sterleta ob 11. dopoldne predavanje o kmetijskih kreditih. Predava okrožni tajnik g. Pavlovčič. Vabimo naše somišljenike in prijatelje k obilni udeležbi.

Nova postojenka SDS v Slov. Goricah. V četrtak 21. t. m. se je vršil pri Sv. Trojici v Slov. goricah sestanek somišljenikov samostalne demokratske stranke iz občin Sv. Trojica, Zgor. Porčič, Spodnji Porčič, Senarska, Verjane, Osek, Gočova in Biš. Volilne Sv. Trojice je že pri zadnjih volitvah dalo častno število 41 glasov za Narodni blok. Sestanek somišljenikov je pokazal, da se to število ni samo obdržalo, temveč celo pomnožilo. Po izvršitvi oblastnega tajnika SDS se je soglasno sklenila ustanovitev krajevne organizacije za gori navedene občine. Za predsednika je bil izvoljen posestnik Matija Vražič iz Senarske in v odboru so zaupniki iz vseh občin. Pristopilo je takoj čez 40 članov ter je to nova trdnjava SDS v Slov. goricah, ki so bile še nedavno skoro izključna domena gospoda Zebota in njegove demagogije. Slovenje goričani se probujajo, spregledujejo in obnašajo hrbet političnim demagogom.

Mladinska organizacija

Člane "Edinosti" v Ljubljani opozarjamo, da naj se v čim večjem številu udeležijo v nedeljo izleta na Skofljo. Zbirališče pri znamenju na Sv. Jakoba trgu ob pol 1. pop. Pripravite tudi prijatelje seboj. — Seja "Edinosti" se vrši v ponedeljek ob pol 8. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu.

Po svetu

— Aretacija sina Blasca Ibaneza. Na zahtevo direktorja v Valenciji je bil te dni aretirani sin znamenitega španskega pesnika in pisatelja, Blasca Ibaneza, češ da podpira akcijo svojega očeta, ki vodi srdit boj proti španskemu kralju in živi sedaj v Mentonu na francoski rivieri.

— Novi izvrševalni odbor sovjetske Unije. Novi izvrševalni odbor sovjetske Unije, ki tvori splošno državno zastopstvo, obstoja iz 581 članov. Trojčki je bil zopet izvoljen, Radek ne več. Narodnostni odbor, ki predstavlja zastopstvo dežel, šteje 131 članov. V Kremli se je v sredo izvrševalni odbor, takozvani "Zik", konstituiral. Za predsednika je bil zopet izvoljen Rykov, za njegovega namestnika Kamenjev kot predsednik sveta za delo in državno brambo in Zuriupa kot predsednik komisije za državne načrte. Zopet so bili izvoljeni tudi vsi ostali dosedanjí hudeki komisarji, med njimi Čičerin za komisarija za znanje za devede, Frunze za vojno, Džerdžinski za narodno gospodarstvo in Krasin za trgovino. Trojčki bo imenovan za komisarija za znanje trgovino in bo nadomestoval Krasina, ki obdrža obenem mesto poslanika v Parizu.

— Novi višji komisar za Palestino. Na mesto sirca Herberta Samuela, čegar uradna doba poteka koncem junja, je bil imenovan za višjega komisarija in vrhovnega poveljnika za Palestino markal lord Plumer. Maršal Plumer se je svoečasno udeležil bojev v Sudanu in Južni Afriki, v svetovni vojni pa je bil najprej korni potem pa armadni poveljnik. Od novembra 1917 do marca 1918. je bil poveljnik angleškega ekspedicijskega kora v Italiji L. 1919. je postal markal in bil poklican v lordsko zbornico. Od l. 1919. do 1924. je fungiral kot guverner in višji poveljnik na Malti.

— Odprava volnega stanja na Špankem. Vojno stanje je bilo v tork s posebnim kraljevim odlokom preklicano. Trajalo je skoro poldrugo leto. Ministrski predsednik Primo de Rivera bo prihodnje dni spremljal kraljevske dvojico v Barcelono.

— Anglija in Francija odklanjata vsak kredit sovjetski vladi. Po poročilih londonskih finančnih krogov sta angleška in francoska državna banka sklenili, da ne dovolizita sovjetski vladi in od nje odvisnim organizacijam nobenih kreditov.

— Aretacija bivšega egiptovskega ministra Maherja. Na podlagi preiskave radi umora sirdarja je bil na zahtevo preiskovalnega sodnika aretirani v četrtak v Kairu bivši prosvetni minister v kabinetu Zaglul paše, Ahmed paša Maher. Vnovič je bil aretiran dalje bivši državni podtajnik za notranje zadeve, ki je bil šele pred kratkim izpuščen iz zaporu.

Naši kraji in ljudje

Odlični poljski juristi v Ljubljani

Ljubljana, 22. maja
Včeraj popoldne je prispela z brzovlakom preko Dunaja v Ljubljano skupina odličnih poljskih juristov, ki so prišli na po-
učno potovanje v Jugoslavijo. Da nam tudi s svoje strani kaj nudijo, so imeli v Ljubljani in bodo imeli tudi v Zagrebu in Beogradu informativna in pregledna predavanja o pravnih problemih moderne Poljske. Ekspedicijske se udeležuje pet gospodov in ena dama, vsi odlični predstavniki varšavskega znanstvenega sveta. So to:
dr. Aleksander Mogilnicki, prezident najvišjega sodišča in univ. profesor v Varšavi;
dr. Zygmunt Cybichowski, univ. profesor in sodnik mednarodnega razsodišča v Haagu;
dr. Halina Rawicz-Szczerbo, referentinja v notranjem ministristvu;
dr. Tadeusz Hilarowicz, univ. profesor in svetnik glavne direkcije narodnega zdravja;
dr. Scherer, svetnik ministrskega predsedstva, in
dr. Berezowski, asistent na juridični fakulteti varšavske univerze.

Na ljubljanskem kolodvoru so sprejeli drage goste zastopniki naših uradov in pravnih korporacij ter zastopniki »Društva ljubiteljev poljskega naroda«, ki je prevzelo tudi vso skrb za dostojen sprejem, in Jugosl. novinarskega združenja. Navzoči so bili med drugim g. general Živković, prorektor dr. Kidrič z juridičnim dekanom Skerljem in več profesorji, podpredsednik viš. de. sodišča dr. Rogina, dr. Lubec v zastopstvu vel. župana, dr. Majaron za odgovornika in dr. Kuhar za notarsko zbornico, dr. Sajovic za »Pravnik«, predstavniki »Društva prijateljev poljskega naroda«, univ. prof. dr. V. Mole, prof. dr. R. Mole in V. Mazi, predsednik ljubljanske sekcije nov. združenja S. Virant itd. Mestno občino je zastopal ravnatelj dr. Zarnik.

Po priprostem, a priskrbenem pozdravu so se odpravili gostje v hotel »Slo« in si nato v spremstvu ljubljancev ogledali mesto in šli tudi na Grad. Vsi so zatrpjavali, da so izredno prijetno presenečeni na krasno lego in prijaznim licem Ljubljane. Predstavljali so si jo baje precej drugače. Zvečer so se Poljaki zbrali v restavraciji »Ljubljanski dvor«, kjer jim je »Društvo ljubiteljev poljskega naroda« priredilo preprosto večerjo. Tudi ne so se udeležili zastopniki gori navedenih oblasti in korporacij. Kot domaćini je pozdravil goste g. prof. dr. Vojeslav Mole, zahvalil se mu je prof. dr. Cybichowski kot predsednik poljsko-jugoslovenskega društva v Varšavi. Prijetno je presenečil ljubljance g. prezident Mogilnicki, ki je kljub svoji zaposlenosti našel časa, da si je pripravil svoj pomembni nagovor v pravilni slovenščini. Prorektor dr. Kidrič je pozdravil v imenu univerze, prof. dr. Dolenc v imenu društva »Pravnik« in ravnatelj dr. Zarnik v imenu mestne občine. V res prijetnem domačem razgovoru, v katerem so i gostje : domaćini zvedeli marsikaj novega in zanimivega o razmerah pri nas, oz. na Poljskem je hitro potekel prijateljski večer.

Danes popoldne so Poljaki posetili velikega župana in si ogledali še druge dele mesta, ob 11. pa so imeli na univerzi napovedana tri pregledna predavanja o današnjem stanju prava na Poljskem. Predavanjem so poleg drugega občinstva in lepega števila akademikov — dvorana in ga-

lerije so bile napolnjene — udeležili tudi g. veliki župan dr. Baltić, predsednik viš. sodišča dr. Babnik, general Živković itd.

Po uvodnih besedah prorektorja dr. Kidriča — rektor je bil odsoten na pogrebu dr. Zolgerja na Dunaju — je predaval univ. prof. dr. Cybichowski o poljski ustavi. Predavatelj, ki je sam odlično sodeloval na kodifikaciji poljske konstitucije, je razvil zanimivo in plastično sliko o njenih najvažnejših določbah. Pokazal nam je, da spada Poljska med najbolj demokratične države današnje Evrope.

Za naše pravnike menda najzanimivejše in najbolj instruktivno je bilo vsekakor predavanje predsednika vrhovnega poljskega sodišča dr. Mogilnickega, ki je referiral o razvoju unifikacije in kodifikacije prava v osvobodeni in združeni Poljski ter pri tem pokazal tudi na sličnosti med razmerami v Poljski in v Jugoslaviji.

Univ. prof. dr. Hilarowicz je podal sličen referat o poljski administraciji, pri tem pa iznesel še zanimive in uvaževane vredne misli o splošnih načelih, ki naj bi jih uvaževala vsaka moderna in res demokratična država v svoji upravni politiki.

Vsi trije predavatelji so referirali v srbohrvaščini, čeprav je sicer menda ne obvlada nihče od njih. Niso pa se strahili truda, samo da pokažemo svojo kurtoazijo in pa da se izognejo njim kot nam enako nesimpatične nemščine, ki ni več in ne sme biti nikdar več — slovenski posredovalni jezik, kakor so včasih Nemci sami tako škodljivo poudarjali. Poslušalci se so hvalili predavateljem za njihovo pozornost in za njihova res nazorna predavanja z iskrenim priznanjem, kateremu je dal v zaključni besedi duška tudi dekan dr. Skerlj.

Po obedu so se odpravili gostje v avtomobilih proti Gorenjski, ob 5. popoldne pa po priskrbenem slovesu od svojih ljubljanskih prijateljev z brzovlakom v Zagreb.

Občni zbor društva meščansko-šolskega učiteljstva

Občni zbor društva meščansko-šolskega učiteljstva se je vršil v sredo v Celju v risalnici deške meščanske šole, ki se ga je udeležilo prav lepo število učiteljev iz vse Slovenije. Predsednik, ravnatelj Dragotin Humek, je pozdravil navzoče in prešel takoj na dnevni red. Tajnica ga. Stupica je podala pismniško navdahnjeno poročilo o delovanju društva za preteklo leto, ki je bilo izredno plodno. Skoro popolno izenačenje meščanske šole z nižjo srednjo šolo, uvedba male mature, posredovanje za 10 odst. doklado, to so vse uspehi društvenega dela, da ne govorimo o sijajni prireditvi razstave v Beogradu, ki je prinesla naklonjenost težnjam meščanske šole celo v osrčju naše države, ki desletje meščanskim šol ne pozna. Blagajniško poročilo izkazuje 16.000 Din, 15.000 Din izdatkov, a 10.000 Din vredno premoženje. Blagajničarki gđ. Kalinovi se je izrekla za njeno vzorno delovanje najlepša zahvala. Poročila posameznih odsekov Celje, Maribor, Ljubljana o njihovem delovanju, ki je bilo jako živahno in uspešno, so bila sprejeta brez debate.

Predlogov iz srede društvenikov tokrat ni bilo, pač pa je stavljal v Zagrebu nekaj nasvetov po daljših, urgentnih. Predsednik konstatira precejšnjo zanesenost v Zagrebu, jo obžaluje in upa na poboljšanje. Vsaokolišni kongres vsega učiteljstva mešč. šol se vrši od 4. — 6. julija v Splitu z izbranim sporedom, ki obsega več znanstvenih predavanj in pa volitev novega centralnega odbora. O deških ročnih delih bo go-

voril g. Dragotin Humek, o gospodinjstvu pa ga. Stupica. Kakor je videti iz poročil, je gonila sila društvo učiteljev mešč. šol iz Slovenije, ono je, ki mora stati in hoče stati na straži, da očuva značaj šole in ji pomaga. Izprememba pravil se opusti do tedaj, da bo Savez tako organiziran kakor treba. Dobiti mora odbor, ki bo delal in zopet delal, to bo ravno važna naloga letošnjega splitskega kongresa. Imeti mora iniciativnost, ki je vsakemu odboru nujna. Odobrila se je poslanica na narodne poslance v zadevi projekta novega zakona za mešč. šole ki je z malimi izjemami lep in dober. Potem načrto bo meščanska šola v celi kraljevini povsod izenačena, kar je ministristvo že predhodno odredilo z znanim razpisom o razširjanju in sprejemanju učencev v meščanske šole po uspešno izvršenem 4. šolskem letu. Debatu o tem je bila silno živahna in za udeležence podučna, počela se je predvsem s skrbjo prenapolnjenosti in po-
menjanja prostora v meščanskih šolah. V anketu za učne načrte naj ministristvo pokliče po enega zastopnika vsake strokovne skupine. V namestilo komisijo bo imenovan en član iz vrst meščansko-šolskega učiteljstva. Obravnavati se je tudi predpis in pravilnik o polaganju tečajnega izpita. Na ministristvo prosimo se stavi vprašanje zakaj se v ljubljanski oblasti sabotira meščanske šole, da ne dobe odlokov, ki so jih v mariborski oblasti že davno prejeli, kakor tudi o sabotiranju prostega dneva za zborovalce. Učiteljstvo naj se iz političnih ozirov ne premešča. Prav oster protest se je sprejel proti zatvarjanju ljubljanskih šol na korist gimnazij kot je to v Ptuju ali v Murski Soboti slučaj. Za propagandno brošuro tej šoli da društvo 500 Din podpore. Društvo se zavzame topla za izpolnilo uradniških razlik.

Po zborovanju se je pri skupnem obedu v »Evropski« razvila živahna zabava in izrekla marsikatera dobra za učiteljstvo in meščansko šolo kot tako.

SRAJCE

barvaste a 2 ovratnika Din 85—
barvaste a 2 ovratnika Din 110—
bele pique prsa Din 95—
Pazama češke Din 95—105—
blede gradi Din 45—
Tetra blede Din 60—
Krasna izbora! Dobro blago!
P. MAGDIĆ, Ljubljana.

Velik požar na Pragerskem

Včeraj okrog tričetrt na 3. jutraj je nenadoma izbruhnil v zalogi sena F. Gerželja, gostilničarja, trgovca in posestnika na Pragerskem požar, ki je hipoma objel gospodarsko poslopje in obsežno lopo za seno. Ogenj so prvi opazili službujoči železničarji na postaji, ki so takoj zbudili in sklicali domače. Tako je bilo mogoče rešiti vsaj vso živino. Obstoja je pa velika nevarnost, da ogenj, ki je našel v nakopičenih zalogah sena obilo hrane, ne zajame tudi stanovanjskega (gostilniškega) poslopja in da ne preskoči na bližnjo železniško personalno hišo ali vodno postajo. Srečen slučaj je hotel, da je bilo ozračje baš popolnoma brez vsakega vetra. Za silo so prisotni, predvsem železničarji in domačini omejevali razširjenost element z veliko brizgalko iz železniške postaje in z ono iz Steinklauberjeve opekarnice. Ob pol 4. jutraj je prihitela tudi mariborska požarna brigada z avto-turbinsko brizgalko. Ogenj je bil medtem sicer že precej udušen, vendar je bilo še mnogo posla v razkapanju pogorišča in razmetavanju sena, ki je v notranjosti še vedno telo. Na lice mesta sta prihiteli tudi še požarni brambci iz Škol in Poljskave. Pri nadaljnjem delu bi se bila skoraj zgodila velika nesreča, ko se je podrl zid senene lope in podsl dva školska gasilca. Odnesla sta k sreči le par nepomembnih prask. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Lastnik, ki ima obsežno trgovino s senom, ima občutno škodo, ker je zgorelo okrog 20 vagonov sena in precej velikih ponjav.

Učiteljska nameščenja in upokojitve

Nameščenja so: za stalno učiteljico v Gornji Šiški Angela Gregorič-Mandelj, učiteljica v Mostah; za učitelja in začasnega šolskega upravitelja v Trebelnem (srez Krško) Ivan Bašković, učitelj v Zameškem; za stalno učiteljico na Krki (srez Litija) Josipina Erjavec, učiteljica v Sili; za stalno učiteljico v Dolih pri Lili Ljudmila Jenko, učiteljica v Mirni; za stalno učiteljico v Cerkljah pri Raketu Vera Benzio-Hočevar, učiteljica v Dolu pri Ljubljani; za učitelja v St. Jurju pri Grosupljem Slava Lipovšek in Marta Lipovšek, učiteljici v Lokah-St. Jurij ob Taboru; za učiteljico v Štekljovem (srez Črnomelj) Vida Klun, učiteljica v Kužlju; za učiteljico v Prečni pri Novem mestu Marija Rožman, učiteljica v Železnikih; za stalno učiteljico v Hrašniku (srez Laško) Celestina Laznikova, učiteljica v Koprivnici; za stalnega učitelja in šolskega upravitelja v Krini (srez Kamnik) Fran Chvatal, učitelj v Počah; za stalno učiteljico v St. Janžu na Dolenjskem (srez Krško) Josipina Smoletova, učiteljica na Sv. Gori pri Vačah; za učitelja istotam Leopold Bonča, učitelj v St. Jernej; za stalno učiteljico na Sv. Gori pri Vačah Ana Lazar, učiteljica v Ihanu; za stalnega učitelja in šolskega upravitelja v Bohinjski Beli (srez Radovljica) Vladislav Mlekuš, učitelj v Koroški Beli; za stalno učiteljico v Bohinjski Bistrici (srez Radovljica) Ela Bahovec, učiteljica v Stari Fužini pri Srednji vasi; za stalnega učitelja v Koroški Beli (srez Radovljica) Vladislav Razinger, učiteljski abiturijent v Ljubljani; za stalnega učitelja v Dobropolju (srez Kočevje) Maksimilijan Tardy, učiteljski abiturijent v Ljubljani; za stalno učiteljico pri Sv. Antonu pri Rajhenburgu (srez Sevnica) Valerija Bernetič-Majer, učiteljica brez mesta istotam; za stalno učiteljico s stalnim službenim mestom v Zametu (srez Kastav) Olga Jurinčič, učiteljica istotam.

V mariborski oblasti so imenovani: za učitelja pri Sv. Martinu na Pohorju (srez Maribor-desni breg) Fran Cvetko, bivši učitelj; za učitelja v Stanjevcih (srez Murska Sobota) Viktor Stajnik, bivši učitelj; za učitelja pri Sv. Marjeti pri Ptuju Josip Novačan, bivši učitelj; za učitelja pri Sv. Križu pri Rogški Slatini Alizon Gorup, bivši učitelj; za učitelja v Čadramu (srez Konjice) Fran Iglar, absolvent učiteljstva; za učitelja v Gornji Radgoni (srez Ljutomer-Gornja Radgona) Anton Kekec, absolvent učiteljstva; za učiteljico v Žitčici vasi (srez Maribor-levi breg) Marija Franko, absolventinja učiteljstva; za učiteljico v Tapanjah (srez Konjice) Meta Rainer, absolventinja učiteljstva.

Za srezkega šolskega nadzornika v Kastvu je imenovan v I. grupi II. kategorije Fran Bat, šolski upravitelj in vršilec dolžnosti srezkega šolskega nadzornika istotam.

Za profesorja državnega ženskega učiteljstva v Mariboru v I. grupi II. kategorije je imenovana Marija Prijevec.

Vpokojeni so na osnovi čl. 141 in 239 zak. o čin. Matej Kavčič, šolski upravitelj v Jurklostru (srez Laško); Anton Levstik, šolski upravitelj pri Sv. Petru pri Ljubljani; Luka Blejec, šolski upravitelj v Trzinu (srez Kamnik); Peter Sirc, šolski upravitelj v Mengšu (srez Kamnik); Ivana Bohinčeva, učiteljica v Cerkljah pri Kranju (srez Kranj); Povia Krušičeva, učiteljica v Cerkljah pri Kranju (srez Kranj); Ludovika Kosenini, učiteljica v Mokronogu (srez Krško); Marija Roosova, učiteljica v Kranju; Ana Petrovičeva, učiteljica v Smledniku; Franja Pogacnikova, učiteljica v Dobravi pri

Fant iz Flandrije

Fant iz Flandrije
Fant iz Flandrije
Fant iz Flandrije
Jackie
Coogan
pride v
Elitni
Kino
I

Roman Dunačkanke Pratertraum

Povest neke praterske ljubavi v 6. vel. dejanjih V glavnih vlogah znani in priljubljeni Carl de Vogt, Johannes Riemann, Henny Porten, Claire Lotto, Angelo Ferrari
Krasni posnetki dunajskega »Pratra«
Od 23. maja dalje
Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8., 9. in 9. — Ob nedeljah ob 11. 3., 3. 45, 6., 8. in 9. uri.

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Kropi: Angela Divjakova, učiteljica na Dobravi pri Bledu; Leopold Pavlin, učitelj na IV. deški osnovni šoli v Mariboru.

Justifikacija morilca Podleska v Celju

Justifikacija morilca Podleska v Celju. Danes, ob 6. jutraj, bo na dvorišču starega okroglega sodišča v Celju poleg Martine cerkve obešen 24letni delavec Franc Podlesek, ki je bil dne 2. marca o priliki zadnjega porotnega zasedanja radi roparskega umora obsodjen na smrt na večletih. Poslil je sicer za pomilostitev, a je bila prošnja odklonjena. Tozadevni akt je došel v Celje šele včeraj popoldne, nakar se je takoj sestel senat na kratko posvetovanje. Popoldne je bil obsojenec prepehan v porotno dvorano in mu je predsednik senata višji deželnosodni svetnik dr. Bračič v prisotnosti votantov viš. svot. dr. Stepničica, okrajnega sodnika dr. Neudla ter državnega pravdnika dr. Rusa naznanil, da je njegova prošnja za pomilostitev odbita in da bo zato danes, v soboto, ob 6. jutraj obešen. Na predsednikovo vprašanje, ali je razumel, je Podlesek molčal. Šele na drugo vprašanje je odgovoril: »Teza nisem zaslužil!« Predsednik: »Sedaj ni več nobene pribojbe. V soboto ob 6. jutraj je vaše življenje končano!« Nato sta obsojenca prevzela dva orožnika in ga eskortirala v jetniško celico. Krvnik Mausner je včeraj prispel v Celje s svojim pomočnikom. Zločin, ki ga bo Podlesek plačal s svojim življenjem, se je zgodil sledeče:

Dne 18. oktobra 1924 so našli v Vojškem v brežiškem okraju Ano Klakočar, ki je stanovala sama v samotni hiši, mrtvo v kleti in napol zakopano v neobrezani pesti. Na njeni glavi je ležal 20 kg težak kamen. Zdravniška preiskava je ugotovila na glavi razven več manjših poškodb na levem sencu razbito kost. Podlesek je bil aretiran že dan prej, predno so našli Klakočarjevo umorjeno. Orožniki so ga ustavili v Spodnji Pohanci. S seboj je imel kosaro z obleko, perilom, slatno in mastjo, kar je hotel prodati. Pri aretaciji je takoj priznal, da izvrja vse stvari od tatvine pri Klakočarjevi, ki jo je izvršil prejšnji večer z nekim Francetom iz Koprivnice in nekim Jožefom iz Zagorja. Zapletel pa se je pri tem v taka protislovja, da je bilo takoj jasno, da so njegove izpovedbe o dveh skrivljivih popolnoma izmišljene. Preiskava je spravila kmalu tako težko dokaze na dan, da ni bilo nobenega dvoma, da je Podlesek nesrečno žensko sam umoril in oropal, čeprav je dejanje trdovratno tajil.

Včeraj popoldne je bil Podlesek popolnoma miren. Smehljaje je pripomnil, »da bo pridno nazaj hodil.« Zahteval je belo vino, pačenko in cigarete. Na vprašanje, kakšne cigarete, je odgovoril: »Pašičeve gamaše!« (Cigarete z zlatim ustnikom.) Klub prigrivanju, da naj se vendar kesa svojega zločina in ga prizna, je cinično izjavil, da noče ničesar priznati. Nahajal se je v majhni celici, v kateri je bila v drugem kotu mlzica s križem.

Sodišče je izdalo včeraj 50 vstopnic, ki so bile takoj oddane. Zadnja justifikacija v Celju se je izvršila 1. 1896. Takrat je bil obešen znani morilec Ferme iz vranskega okraja, ki je poklal in izropal celo družino.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama
Sobota, 23.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« E.
Nedelja, 24.: »Kamela skozi uho šivanke.« Izv.
Ponedeljek, 25.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« F.

Ljubljanska opera
Sobota, 23.: »Dor. Juana.« D.
Nedelja, 24.: »Netopir.« Izv.
Ponedeljek, 25.: Zaprt.

Mariborsko gledališče
Sobota, 23.: »Marta.« B. (Kuponi.) Zadnjič v sezoni.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo 24. t. m. sta v Narodnem gledališču dve predstavi. V operi se poje zadnjič v tej sezoni priljubljena Straussova opereta »Netopir« kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Začetek predstave je ob 8. zvečer. — Drama vprižori ob 8. Langerjevo komedijo »Kamela skozi uho šivanke«, ki je pri vseh vprižoritvah v lanski sezoni dosegla popoln uspeh, ter izredno zabavala

gledališko občinstvo. Vse posamezne vloge so v isti zasedbi kakor lansko leto. Obe predstavi sta izven.

Prihodnja operna premiera v Ljubljani. Koncem prihodnjega tedna bo v ljubljanski operi premiera došel v Ljubljani še ne izvajane opere »Bagdadski brivci« v kateri poje glavno vlogo g. Julij Betetto. Nadalje pripravljata opera kot zadnjo predstavo za abonente priljubljeno Offenbachovo delo »Hoffmanove pripovedke«.

Gostovanje g. Popova v Mariboru. V četrtek zvečer so uprizorili zadnjič v sezoni »Traviato«, ki se za daljšo dobo odstavlja z našega repertoarja. Doživela je v zadnjih dveh letih nad 20 predstav, kar najbolj dokazuje, kako zelo se je priljubila njena melodiozna glasba mariborski publiki. Mislim, da ni mogla gledališka uprava proslaviti njeneže začasnega slovesa od neselega odra dostojnejše kot z gostovanjem g. Popova, ki je nastopil v vlogi očeta Germonta. Kakor pri svojem prvem gostovanju v vlogi grofa Lune, tako je g. Popov tudi topot nadkrilil vsa pričakovanja in zapustil nepozaben vtis pri vseh, ki smo ga videli in čuli. Njegov močeno, v vseh legah skrbno kultiviran, blagodeen bariton je

elektriziral občinstvo in ostale pevec, ki so podvojili svoje sile, da dvignejo občinski nivo predstave. Izvrsten v maski je podal g. Popov starega Germonta z umerjeno aristokratsko eleganco in nepriljudnostjo. Njegova igra ne pozna nepotrebnega gestikuliranja in je vsekakor občutena in prepričljiva. Številno občinstvo je gosta za vsakim detanjem pozdravljalo z burnim aplavzom. Predstava je stala tudi sicer na nadpovprečni višini, za kar gre hvala vsem ki so pri nji sodelovali.

Uspeh varaždinskega slikarja v Parizu. Pariški razstavnici salon Tuilleries je sprejel eno sliko mladega varaždinskega slikarja Ivo Režeka za svojo prihodnjo razstavo. »Salon des Tuilleries« je prvak med francoskimi razstavnimi saloni.

Nova grafična mapa Vladimirja Kirina. Vladimir Kirin, znani grafik rodom Rus, je izdal pred kratkim novo mapo, ki je posvečena otoku Hvaru. Mapa obsega 12 izvršnih litografij hvarskih arhitektonskih spomenikov ter stane 600 Din.

Člana beogradske drame v Zagrebu. V četrtek zvečer sta nastopila v zagrebškem gledališču člana beogradske drame ga. Deza Dugalčevića in salonski ljubimec g. Dragutinovič. Igrala sta v Nicodemijevi tridejanki »Zora, dan, noč«.

Premiera Križevke drame v Zagrebu. Te dni se je vršila v Zagrebu premiera

Križevke drame »Michelangelo Bounarotti« v soboto pa bo premjera aktovke »Adam in Eva«. Križevke je danes najboljši hrvatski pisatelj in spominja po marsikateri črti svojega značaja na Cankarja. Njegov organ izdaja knjigarna Voršicki v Koprivnici pod imenom »Književna Republika«.

Marionetno gledališče v Zagrebu mi še nikakor zaključilo svoje letošnje sezone in uprizorja baš te dni pravilko za otroke Vlad. Nazora »Rdeča kapica«.

Zagrebška opera v Splitu je podaljšala rok svojega gostovanja in ostane v Dalmaciji do 26. maja. Od Splita vzeame slovo z uprizoritvijo »Tosca« in »Bohème«.

Sedma javna produkcija Kr. glasnene akademije v Zagrebu je bila dne 20. maja ter je imela na sporedu Chopinove skladbe: Fantazije impromptu, Scherzo v Cis-molu, 12 etud, Fantazijo v F-molu ter Balado v As-duru. Program so izvajali gojenci višjege oddelke pianistične šole prof. Svetislava Stančiča.

Gostovanje članice zagrebške opere v Sarajevu. Članica zagrebške Nar. gledališča gđ. Milka Mihlova je gostovala v petek zvečer v Sarajevu in je pela glavno vlogo v opereti »Pri treh mladencih«.

Mednarodni glasbeni festival v Pragi obsega letos samo orkestralni del, ki se izvaja od petka, dne 15. maja dalje. Komorni del svečanosti se bo vršil na jesen v Be-

netkah. Na dan otvoritve se je izval v Pragi program glasbenikov: F. Busonija, E. Tochla, Roland Manuela, V. Rietija, R. Karla in H. Kaminskega. Dirigirali so: Václav Talich ter A. Casella in E. Kleiber kot gosti. Drugi dan festivala je priredila češka sekcija glasbenega združenja vokalni koncert, na katerem so se izvajali majsterski zbori skladateljev Foersterja, Zicha, Vo-maške, Ostrčila, Axmanna in Janáčka. Nastopilo je »Društvo moravskih učiteljev« pod vodstvom zborovodje Vache. Pela se je dalje Vycpalekova »Kantanta« o poslednjih človeških rečeh, ki je napisana za solo-glasove, zbor in orkester. Izvajali so jo: M. Vesela, E. Burian, Češka filharmonija in »Flahol«. Koncerta se je udeležil tudi prezident Masaryk. Tretji dan se je vršil zopet orkestralni koncert, na katerem so se izvajala dela Piska, Kosc, Rietija, Pinkeja, Martinua in Williamsa. Dirigirala sta V. Talich in Adrian C. Boul, profesor londonskega »Royal College of Music«. Madžarski skladatelj Kosa je dosegel na tem večeru siljen uspeh, Rietl pa je bil izživljan. Ta intemezzo je bil tem neprijetnejši, ker je sedel pri klavirju sam avtor.

Repertoar Nar. divdila v Pragi: petek 22. maja: Janaškova »Lisica Zvitorepka«, naslednje dni: Blavik, Šarka, Faust in Margareta, Iz življenja žuželk, Onjejin, Tosca. V operah nastopajo tudi inozemski gosti.

„LUKULO“ dišave o zavojčkih so najboljše.

Nedelja 24. maja ob 15., oziroma ob 16. uri

Igrišče Ilirije

Ob vsakem vremenu

Podrobnosti v listih

h a z e n a

HAŠK (Zagreb) : ILIRIJA

Igrišče Ilirije

n o g o m e t

GRADJANSKI ŠK (Zagreb) : ILIRIJA

Domače vesti

Birma

V četrtak je bila, mesto na Binkošti, ko pojedejo gospod škof, hm, ja, v Rim. V četrtak so se vzpeli z vozovi, pa boli malo fikiarji in lektariji so rekli, da so bolj slabi časi in da vera peša, ostalo občinstvo je pa letos že bolj vajeno vsakovrstnih ujm.

Če se prav spominjam, je institucija birme dobra za trdnost v duši. Affirmatio. Steber, na katerega se opreš, se imenuje boter.

Oj, kako dolgo je že, odkar... Pa tu je postopravna stvar. Takšne osebne reminiscence kvarijo dobro voljo, ki so se starejši. Raje pogledajmo, kako je bilo v četrtak.

Glih takoj, ali pa še bolj trden postaneš dandanes, kakor včasih. Če znaš dobro izbrati svoje stebre, boš dolgo živel in se ti bo dobro godilo na zemlji. Po tem načelu se je ravnal v četrtak tudi zelo prominenten industrialec, in je šel in je za svoja dva fanta birmancu izbral botre, previdno in dobro, zelo različne botre, enemu fantu zelo prominentnega bančnika, ki je razkričan, da je zelo blizu eni stranki, — drugemu fantu pa nekako zelo prominentnega, sedaj opozicijskega politika in ministra, ki je na čelu čisto drugi stranki.

Gospod škof so pri teh fantih obstali in izbuljili oči, potem so pa nekaj zamrmrali in nadaljevali opravilo. Kaj so rekli, nisem razumel, ker sem bil na tistem in na toplem med mladimi botrami in je bila gneča in je bilo nekaj brbljih in bi sploh trebalo tudi v tem oziru nekaj ukreniti.

M. A. C.

* Inšpekcijsko potovanje prometnega ministra. Prometni minister g. Ante Radović je šel na potovanje. Inšpiciral bo vse železniške direkcije in večje železniške postaje.

* Nova stanovanjska sodišča. Minister za socialno politiko je izdal potrebne naloge in navodila za sestavo stanovanjskih sodišč v smislu novega stanovanjskega zakona.

* Promocija. Na graški univerzi bo danes g. Viktor Valter iz Skrij na Goriskem promoviral za doktorja vsega zdravstva.

* Smrtina kosa. V Ljubljani je preminul v četrtak po dolgotrajni bolezni v starosti 69 let g. Fran Zajc, okrajni gozdar v pokopju. Pokojnik je bil izredno ljubezniv in zabaven družabnik ter strasten lovec. Pogreb bo danes, ob 4. popoldne iz hiralnice na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin, žalostnim naša sožalja.

* Novi komandanti minonoscev. S kraljevim ukazom so imenovali za komandanta minonosca »Labud« Milan Domanjko, doslej prideljen ministrstvu vojske in pomorščice; za komandanta minonosca »Galeb« fregatni kapetan Štefan Baneković, za komandanta minonosca »Kobac« pa fregatni kapetan Tomo Tiličič.

* Poštni promet z aeroplani. Kakor se radno razglašja, je otvorjen zračni poštni promet med našo državo ter Francijo, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Poljsko, Rumunijo in Turčijo. V Beogradu se nahajajo poštne nabiralnice za Pariz, Dunaj, Prago, Budimpešto, Warszawa, Bukarešto in Carigrad. Pošto odpravljajo v omenjena mesta z aeroplani družba za zračni promet Franco-Romane. Polet iz Beograda v Pariz traja 31 ur, iz Beograda v Strassbourg 28, iz Beograda v Prago 24, iz Beograda na Dunaj 5, iz Beograda v Budimpešto 3, iz Beograda v Warszawa 28, iz Beograda v Bukarešto 4, iz Beograda v Carigrad 8 ur. Sprejemajo se navadna, priporočena in ekspresna pisma, dopisnice, blagovni vzorci, poslovni papirji in tiskovine. Pošiljatelj mora imeti označbo »Z aeroplanom«, ali pa »poste aeriennes«. Poštna pristojbina znaša 50 odstotkov več kakor normalna za promet z inozemstvom.

Sporod koncerta Bravničar-Kogoj obsega sledeče točke: M. Kogoj: Piu mosso, Capriccio serio, Klavir H. Svetel. M. Bravničar: Otroci molijo, Jaz bom umrl. Poje Nikola Cvečič, pri klavirju Balatka. Kogoj: Hvala čarovnici, Letski motiv. Poje Bela Rozumova, pri klavirju Svetel. Bravničar: Continuo (Studijski), Presto, Valse. Klavir A. Balatka. Kogoj: Andante za violino in klavir. Karel Jeraj — Marij Kogoj, Fuga (klavir štiričlono). A. Balatka, H. Svetel. Bravničar: Osmisljena, Rdeča roža. Poje Bela Rozumova, pri klavirju Balatka. Bravničar: Vivace scherzoso, Largo, Presto burlesco Klavir A. Balatka. — Kogoj: Fragment iz Ejdioa. Poje Nikola Cvečič, pri klavirju Svetel. Duet iz Črni mask. Poje Bela Rozumova in Cvečič, pri klavirju Svetel. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

Kapelnik Bruno Walter na drž. operi v Berlinu. Kapelnik Bruno Walter, s katerim so se zadnje čase pogajala dunajska gledališča, je sprejel angažman na državni operi v Berlinu.

Razstava francoske grafike v Beogradu podaljšana. Razstava francoske grafike, ki se je otvorila v Beogradu začetkom maja je podaljšana do konca tega meseca.

Jubilej člana zagrebške drame. Včeraj je slavil g. Franjo Sotšek, član zagrebške dramskega gledališča 25 letnico svoje igralske kariere. Nastopil je v glavni ulozi Križevce doslej še ne uprizarjane drame »Michelangelo« ter v drami »Adam in Eva«.

* Članke na čast g. Tesnière, profesorja na univerzi v Strassbourgu, je priredil o priliki njegove promocije na pariški Sorbonni g. Paul Boyer, rektor šole za orientalske jezike v Parizu. Članke, ki se je vršila v Cercle de la Renaissance, so se med drugim udeležili prof. Meillet od Collegea de Franco, prof. Vaillant, prof. Mazon, prof. Pedersen od univerze v Kopenhagenu in naš rojak prof. Pavel Breznik.

* Vilfanova kočja na Begunjski se odpre danes, dne 23. t. m. Ko so se vsi vrhovi nedostopni, nudi Begunjska že v zgodnji spomladaj poleg Golice najlepši užitek po svoji lahki dostopnosti in po flori, ki ne zaostaja za Golico. Cela polja anemon, ki poganjajo tik kopnečega snega, jezličev vseh vrst od trobentice do kranjskega in opolno dišečega planinskega ječličja, dišeči volčji ter encijan — vse to tvori čudovito harmonijo barv in vonjav, nad katerimi se opočijo oči in pomirijo živci. Vabimo vse prijatelje gora, da se pred veliko sezono s posetom Begunjske pripravijo na večje ture.

* »La federation Balcanique«. Dunajska policija je izenala iz Dunaja urodniška znana fredestističnega lista »La federation Balcanique« Macedonca dr. Vlahova. Uvoz in širjenje omenjenega lista je v Jugoslaviji prepovedano.

* Monopolisti dohodki. Po uradnih podatkih so bili monopolisti dohodki naslednji: Od tobačka se je dobilo od 1. aprila 1924. do 1. februarja 1925. svota 1 milijarda 485.158.440. 62 Din (to je za 106.105.527.92 Din več kakor v enakem času predhodnega leta). Od soli se je v istem času prejelo 294.113.682.70 Din (za 1.167.453.20 Din več). Od petroleja znašajo v istem času dohodki 146.203.440.85 Din (za 37.830.346.37 Din več). Vžigalice so dale v gori omenjenemu času 142.626.937.05 (za 25 milijonov 811.726.06 Din več). Cigaretni papir je dal 119.894.999.11 Din (več 10 milijonov 960.081.02 Din). Od raznih dohodkov se je od 1. aprila 1924. do 1. aprila 1925. 6.953.324.10 (za 2.285.648.81 Din več kakor v istem času 1923—1924).

* Slovečev čenčarije. »Slovenec« pada čim dalje bolj na nivo »Dolenjskih Novic«. Včeraj je priložil med drugimi glupostmi tudi vest »iz dobro poučenih krogov«, da bodo dr. Maček in tovariši izpuščeni takoj, ko se vrne z Dunaja notranji minister Boža Maksimovič. Kakor znano minister Maksimovič ni bil na Dunaju, marveč je prišel svoji bolni, z Dunaja vračajoč se ženi nasproti samo do Maribora, od koder se je vrnil v Beograd že isti dan v nedeljo po noči. O tem, kakor o bivanju ministra Maksimoviča v Mariboru je naš list obširneje poročal že v predhodnih dneh, poleg našega lista pa tudi še drugi. Pri »Slovencu« pa je bil včeraj minister Maksimovič še »na Dunaju«. Ako škofov list tako farba svoje bralce že o dogodkih, ki se dogajajo v Sloveniji, kaj naj si potem mislijo ljudje, ki o bolj oddaljenih vestih, ki jih priločuje.

* Sneg v Južni Srbiji. Po petdnevnom deževju je v okolici Skoplja zapadel sneg. Črna gora, Šar planina in Jakupica so pokriti s snegom. Potniki iz Ohrida, Kičeva in Gostivarja poročajo, da je na tamkašnjih hribovih zapadel sneg nad meter debelo. Po vsej Južni Srbiji vlada pravcati zimski mraz.

* Glavni dobitek razredne loterije. Pri zadnjem žrebanju 5. razreda 9. kola drž. razredne loterije je zadel glavni dobitek v znesku 1.000.000 dinarjev srečka 148.826. Srečka je bila razdeljena na četrtinke in dobe torej lastniki vsak po 250.000 dinarjev. Ema četrtinka srečka 148.826 je bila prodana v Celju, druga v Nišu, tretja v Banjaluki, četrta pa v Splitu. Milionskega dobitka so torej deležni Slovenci, Srbi in Hrvati. Dobitek v znesku 400.000 je zadel invalid Stefan Melvaj v Subotici, ki je v vojni izgubil obe nogi.

* Dalmatinski sodni arhivi prenešeni v Split. Ministrstvo pravde je bilo predvčerajšnjim obveščeno, da je posebna komisija izvršila prenos arhivov posameznih dalmatinskih sodišč v Split in sicer iz Gradca, kamor so jih bile v vojni dobile spravile avstralske oblasti.

* Tromesečja na naših solah. Ker se tromesečja v raznih srednjih solih neenako zaključujejo, je minister prosvete odredil, da se s prihodnjim šolskim letom v cel državi zaključi prvo tromesečje dne 1. decembra, drugo dne 31. marca, zadnje pa koncem šolskega leta.

* Sejem v Boštjanju. Radi Binkoštnih praznikov se bo vršil sejem v Boštjanju ob Savi v soboto 30. maja.

* Proti korupciji (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in največje sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* Zoper bolezen na prebavilih pri praščih: ob izgubi teka, zasusjenosti blata, otežnosti, vročici in bljuvanju deluje sigurno »Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolele prašiče«. Izdeluje in razpošilja z živnozdravniškim navodilom: lekarnar Hočvar, Vrhnika, Zaloga Salus, Ljubljana.

* Otroci v vodnjaku. V selu Drenovcu se je 20. t. m. odigrala otroška tragedija. Šestletni Perica Matković se je s svojimi tovariši igral pri domačem vodnjaku. Nag-

nil se je pri tem preko ograje, izgubil ravnotežje in padel v vodnjak. Otroci so se razbežali in šele opoldne je zvedel oče, kaj se je zgodilo. Otroka so mrtvega potegnili iz vodnjaka.

* Aretacija nove roparske tolpe v Slavoniji. V bližini Tovarnika v Slavoniji so aretirali orožniki nevarno roparsko tolpo, ki jo je vodil Mehmed Meštrovič pod napačnim imenom Dušan Nikolić. V tolpi se je nahajal tudi bogati kmet Lazar Bogdanović, ki ima v Bosutu 50 orolov zemlje in kavarno. Roparji so še nedavno tega napadli trgovca Markovića in mu odvzeli 100 tisoč dinarjev, kmeta Grčića pa so tako pretepli, da je obelzel napol mrtve. V eni sami noči so izvršili 11 vlomov. Bili so vsi oboroženi s puškami in samokresi.

Iz Ljubljane

u— Izlet na Janče. Kakor poročamo v sokolski rubriki, naredijo sokolska društva Ljubljana I., Moste, Stepanja vas, Polje in Litija jutri v nedeljo mašinski izlet na Janče in od tam v Litijo. Izleta se udeležijo tudi sokolski orkester. Ko je pred 50 leti hotel narediti takratni Južni Sokol izlet na Janče, so ga napadli turnirerjavci in prišlo je do znanega krvavega spopada. Sokolstvo vabi na izlet tudi narodno občinstvo, ki se lahko pridruži sokolskim društvom. Izletna proga je krasna in zanimiva, zato opozarjamo Ljubljance na to prireditev. Čas odhoda in druga navodila v objavi v rubriki »Sokol« (6 stran). Hrano vzemite s seboj.

u— Poletno zasedanje potnega sodišča v Ljubljani prične dne 2. junija in so potniki ter njihovi namestniki že izžrebani.

u— Prvo društvo hlinih posestnikov v Ljubljani ima v nedeljo dne 24. maja ob 9. dopoldne v veliki dvorani hotela Union redni občni zbor. Ker se bo razen občinskih poročil o društvenem delovanju še obširno razpravljalo o novem stanovanjskem zakonu in drugih važnih stanovskih zadevah, je nujno želiti, da se občnega zbora udeležijo prav vsi hlini posestniki Ljubljani in okolici, naki bodo že člani našega društva ali ne.

u— Lovci, pozor! Dne 21. t. m. ob 16. popoldne je zatislil oči v ljubljanski hiralnici g. Fran Zajc, nadgozdar v pokopju. Pokojnik je bil dobro znan v vseh slovenskih lovskih krogih. Bil je navdušen pristaš zelene bratovščine in velik prijatelj narave. Tej je ostal zvest, dokler mu niso opešale noge. Se ob zadnjih vzdihljajih se je spominjal svojih lovskih tovarišev. Bil je tudi zelo agilen in delaven pri vseh lovskih prireditvah, koristnih in zabavnih. Pokreba se udeležuje člani SLD v lovskem krogu. Vrši se v soboto ob 16. iz hiralnice Sv. Jožefa (Vidovdenska cesta) na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin!

u— Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo II. odd., je nabralo o priliki godovanja svojega poveljnika Din 101,75 za društvo slepih. Najlepša hvala!

u— Pri Tišku na Gričku v nedeljo otvoritev nanovo preurejenega vrta. Lep prostor za balinanje.

u— Narodna enciklopedija. Vsi ljubljanski naročniki, ki so naročili »Narodno enciklopedijo«, potem potnika Bibliografskega zavoda v Zagrebu, dobe 2. številko enciklopedije v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54. (nasproti gl. pošte).

u— Občni zbor podružnice CMD v Šiški se vrši danes v soboto ob 20. v gostilni pri Stepiču v Šiški. Člani naj se občnega zbora udeležijo.

u— Mesarska zadruga naznanja svojim članom, da se vrši redni letni občni zbor dne 31. t. m. dopoldne ob pol 10. v vrtnem salonu g. Petra Košaka.

u— Najnovše bluze, otroške plaščke, oblečke pripravijo Krištofič-Bučar.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Oslom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je v času od 15. do 21. maja rodilo v Ljubljani 39 otrok (17 moškega, 22 ženskega spola), med temi 1 mrtvorodjenček, umrlo pa je 14 moških in 13 žensk, skupaj torej 27 oseb in sicer: 7 oseb za letnika, 4 za pljučnico, 2 za ostarelostjo, 1 za srčno kaplo, 1 za vnetjem čreves, 1 za novotvorbo, 1 za prirojeno slabostjo, 7 oseb vsled drugih naravnih vzrokov, 2 oseb vsled slučajne smrtni poškodbe, 1 oseba pa je izvršila samomor. Izmed umrlih so tri osebe dosegle starost nad 70 let. Na dušilnem kašlju sta v tem času oboleli dve osebi.

Marcella Albani

znana iz filma »Guillotine«

Carl de Vogt, Erich Kaiser-Tietz, Alfred Abel pridejo v

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

u— Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Matija Kajfež, brzojavni mojster v pok. 66 let. — Fran Bizjak, strojevodja, 54 let. — Pavel Košec, rejenc, 4 mesece. — Marjan Savšek, sin železn. uslužbenca, 1 dan. — Martin Simončič, postrešček, 71 let. — Neža Suhadolnik, žena nočnega čuvalja, 45 let. — Fran Zajc, gozdar v pok. 69 let. — Frančiška Bec, kuharica, 48 let. — Albert Kunstl, rudarjev sin, pol leta. — Ivan Presel, gradbeni nadkomisar v pok. 47 let. — Stanko Jezovšek, rejenc, pol leta.

u— Policijske prijave. Od četrtika na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji:

Šalji: 1 prestopke motenja hišne posesti, 1 vlom, 1 poskušani vlom, 1 prestopke kaljenja nočnega mira, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 9 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopke prekoračenja policijske ure in 1 prestopke obrtnega reda. Aretaciji sta se izvršili 2 in sicer: 1 radi beračenja in 1 radi tatvine.

u— Lačen in žejen vionilec v gostilni. V noči na petek je vionilec nepoznan umrlovi v gostilno Frana Breskvarja na Cesti na Loko št. 28. Prijatelj tuje lastnine je hotel vdreti najprvo v notranjost skozi okno, ker pa se je bal, da bo ta način vzloma napravil preveč ropota, se je premislil in napravil drugače. Utril je pri vhodnih vratih šipo, nato posegel notri in uvidel, da se nahaja ključ v ključavnic. Odprl je vrata z lakotno in prišel najprej neovirano v kuhinjo. Tu je iz predala v kredenci pobral okrog 300 Din gotovine. Nato se je podal v vinotoč, kjer si je odtočil 2 litra vina in se oskrbel s kruhom in 5 kg suhega mesa. V jedilni shrambi je vzel tudi harmoniko. — Skupna škoda, ki jo trpi Breskvar, znaša 3600 Din.

u— Izginili starček. Dne 22. t. m. se je podal 71-letni Ferdinand Sluga, stanulec v Salendrovi ulici št. 6, proti Rožniku, da obišče svoje sorodnike. Ker so ga oni pričakovali, mu je gospodar stopil po poti nasproti, vendar pa ga ni našel. Pozneje so mu otroci pripovedovali, da so opazili izžati ob cesti blizu Čada moča, ki je bil po opisu sodeč izginuli Sluga. Starček se od takrat ni povrnil domov, zato se domneva, da se mu je pripetila kakšna nesreča.

u— Samomor na ljubljanskem polju. V neznanem, ki se je v sredo jutraj obesil pod Medžarjevim kozlecom na ljubljanskem polju, so spoznali 54-letnega strojnika v tovarni na Fužinah pri Jesenicah. Frana Bizjaka. Vzrok samomora ni znan.

u— Vlom v barako. Včeraj okrog 3. zjutraj je opazil stražnik v notranjosti barake branjeve Josipine Zupančič na Dolenski cesti sumljivega moškega. Čim je tat opazil redarja, je nazlo zbežal po cesti in naprej na levo v gozd, kjer je izginil. Vionilec je dvignil na vrati barake tečaje in odnesel 13 parov moških nogavic, kg in pol šokolade, nekaj peciva in pomaranč.

Iz Maribora

a— Kralj je daroval Mariborski Glasbeni Matič kot priznanje za njen koncert v Beogradu 5000 Din.

a— Pogreb umrle učiteljice Olge Soršakove se je vršil včeraj popoldne ob veliki udeležbi občinstva. Bilo je predvsem mnogo tovarišev in tovarišic pokojnice, nebroj prijateljev in znancev znane narodne rod-bine Soršakove ter šolska mladina, korporativno deca s Silvnic, ki je prihitela, da spremi svojo priljubljeno učiteljico na zadnji poti. Kombiniran pevski zbor »Drave« in drugih narodnih pevcev je pod vodstvom pevovodje Premrova zapel večno lepo »Vigrede« in »Blagor mu«. Od odtrepnega grobu se je poslovil od pokojnice v imenu šolske oblasti, tovarišev in mladine ter narodnega občinstva sploh g. nadzornik Senekovič. Zopet je leglo mlado nadobudno življenje v prerani grob.

a— Zgrudil se je v četrtak zvečer okrog pol 11. vsled popolne onemoglosti pred glavnim kolodvorom 19-letni brezposelni krojaški pomočnik J. Vidmajer iz Slov. Bistrice. Rešilni oddelček ga je nezvestnega odpeljal v bolnico.

a— Nezgoda. V mariborski Kurilnici je v četrtak zvečer avstralski strojni kurjač Fr. Lotzer med pripravljanjem stroja zdrsnil, padel in si spalinil nogo. Ponorečen je bil odposlan v domačo oskrbo.

a— Novo tovarno trikotaje je ustanovila agilna vletvrdka Gaspari & Faninger. Obrat bo haje tako obsežen, da bo lahko tovarna oskrbovala celo Slovenijo. V interese razvoja Maribora in naše gospodarstve osamosvojitve želimo podjetju najboljšega uspeha.

a— Parkkoncert priredi v nedeljo ob 11. voljska godba s sledečim sporedom: 1.) Muhvič: »Veselo, marš! 2.) Zajc: »Gričari, ouvertura; 3.) Pučič: »Eskarpoleti, valček; 4.) Leoncavallo: »Bajaco«, fantazija; 5.) Vilhar: »Hrvatski ples; 6.) Stajnkovič: »Kaštana«, potpourri; 7.) Novosad: »Liljanski marš«.

a— Zanemarjen mestni park. Olepševalno društvo še vedno ni prišlo z delovanjem v pravi tir. Temu odgovarjajo tudi nedostaki v parku, katerih je očitno kriv nespo-soben vrtnar. Zato je treba enkrat javno pribiti, da ima Olepševalno društvo vrtnarja radi olepšanja mestnega parka, ne pa radi vrtnarja, ki je n. pr. posejal nasade s starim semenom, ki sploh ni vzklilo. V ribniku, kjer so bile prej ribe, so se med tem razpasle žabe, voda je že čisto črna in prepuščena z zelenimi mlakužami, da jo je enostavno gledati, racke so poklali, ribice so izginile in tako deca v parku res ničesar nima za razvedrilo. Občinstvo že od pomladi potrpežljivo čaka remedure. Tudi klopi manjkajo na več krajih. Čemu ne pomaga občina.

Iz Celja

a— Glasbena Matica v Celju priredi v nedeljo dne 24. t. m. ob pol 11. dopoldne koncertno matinejo kot VII. mladinski koncert v dvorani Narodnega doma v Celju. — Spored je izbran in bo nudil lep umetniški užitek. Sodeluje mešan zbor gojencev in gojenk državne trgovske šole v Celju pod vodstvom K. Finka. Škar zbor izvaja vane slovenskih, sremskih in prekmurskih narodnih pesmi. Dalje nastopi godalni orkester Glasbene Matice pod vodstvom ravnateljca K. Sencina, dva večja sola za flavto s klavirjem ter klarinet s klavirjem. Ude-

lež klarineta na Glasbeni Matici v Celju g. Mih. Kindlhofer bo izvajal C. M. v. Weber-jev »Concertino« za klarinet in klavir, g. M. Bernard iz Maribora pa Bellinijevo fantazijo iz opere »Norme« ter Mozartov »Menuetto« za flavto in klavir. Starše opozarjamo, da so ta muzikalna predavanja za mladino izredno velikega vzgojnega pomena in priporočamo, da se deca prireditve zanesljivo udeležijo. Vstopnina je tako minimalna, da jo danes pri dobri volji že vsakdo zmora. — Vsekakor pa je nerazumljivo, da si v posameznih slučajih od strani staršev za branje oblik kljub temu, da so v skrajnih in potrebnih slučajih dotičnim še proste vstopnice na razpolago. To dejstvo kaže pač pomanjkanje zanimanja za vzgojo in dobrobit naše mladine.

a— Pukovski slava 39. p. p. v Celju. Dne 28. t. m. slavi 39. p. p. svojo pukovsko slavo v spomin na junaške boje na koroski fronti in zavzele vasi Črne, kjer se je polk pod osebnim vodstvom sedanjega komandanta in starega narodnega borca, pukovnika g. Jovana Naumovića posebno odlikoval. Služba božja, blagodarjenje in sečenje kolača se bo vršilo na Glaziji. Popoldne bo istotam voljska zabava: sokolske vežbe, lahka atletika in nogometna tekma, zvečer pa gledališki komad »Hej Slovenije«.

Iz Trbovelj

a— Sokolsko gledališče priredi jutri ob 8. zvečer v dvorani g. Fortjevega šolozgo v treh dejanjih »Pot v peklo«. Soloobvezni mladini vstop ni dovoljen. Čisti dobiček je namenjen za Sokolski dom, prelepi stavbi, ki je komaj do polovice zgrajena.

a— Porast krajevne organizacije SDS. Na odborovi seji krajevne organizacije SDS, ki se je vršila te dni, je bilo sprejetih 44 novih članov in to večinoma iz delavskih krogov. Obnavljanje dnevnega reda je bilo zelo živahno.

a— Na praznik Vnebohoda je prispelo v Trbovlje odposlanstvo učiteljskih društev za brežiški in senjski okraj, sestoeče iz 10 oseb, pod vodstvom predsednika g. Josipa Pečnika, šolskega upravitelja v Kapelah, in sedanjega nadzornika g. Fr. Drnovška, da se pokloni svojemu častnemu članu 30. letnemu bivšemu nadzorniku, g. ravnatelju Gustavu Vodušku. Ob tej priliki se mu je izročila krasno izdelana, v narodnih motivih zamišljena diploma, delo g. Draga Humeka, strokovnega učitelja iz Maribora. Ves akt dokazuje, da zna učiteljstvo ceniti svojega predstojnika, ki ni le uradna oseba, ampak tudi odkritosrčni tovariš in prijatelj.

a— Mladinska prireditev v Del. domu. Pretekli četrtak se je vršila v Delavskem domu mladinska prireditev, o katere spored smo že poročali. Izvajanje poudnih točk je napravilo na zbrano občinstvo prav dober vtis. Prireditev je pokazala, da je vodstvo otroškega vrta v pravih rokah.

Iz Primorja

* Pretepeni radi slovenskega petja. V tržaški gostilni v ulici Molino a vento je te dni sedelo par slovenskih delavcev, ki so si krajšali življenja muke ob čaši vina. V veselju so se izmislili, da bi ne bilo napačno zapeti kakšno slovensko pesem. To so storili. Nenadoma pa je vdrila v gostilno tolpa gorjačarjev, ki je začela vihteti debele palice nad glavami nedolžnih pivcev. V gostilni je nastala zmešnjava. Vse je skušalo pobegniti, le eden, 38letni težak Meula je bil tako nesrečen, da ni mogel zbežati surovimam. Obležal je v krvavih bunkah na tleh. Policija se je pojavila, ko so jo nasilneži že odkurili. Do krvi pretepenega težaka je moral zdravnik obvezati ter ga prepustiti bolnišni oskrbi.

* Za red na cestah. Vsa goriška županstva so prejela službeno okrožnico, ki opominja voznike, naj se strogo drže cestnega reda. Ker drve avtomobili vseprek, so ne sreče in nezgode vsakdanji dogodki in varnostna oblast je bila primorana nastopiti proti površnosti voznikov.

* Smrtina kosa. Na Proseku pri Trstu je umrl Ivan Kapun, nameščenec tržaške občine in znan dobrotnik okoličanskega prebivalstva.

* Kraljeva komisija v Vidmu je odobrila načrt, ki predvideva vzpostavitev, ureditev in razširjenje deželnega zavoda za gluhe me v Gorici. Za natečaj z nagradami za izboljšanje planinskih pašnikov v tolminskem, kobarškem, bovškem, trbiškem in idrijskem ter vipavskem okraju je komisija dovolila 30 tisoč lir podpore, nekoliko manjšo vsoto pa za natečaj z nagradami za najzvojnije zgradbe hlevov, svinjakov in gnojšč v goriškem in idrijskem političnem okraju. Končno je komisija sklenila podpirati idejo zgraditve mostu čez Sočo nedaleč od železniške postaje v Avčah na Kanalskem.

* Himen. Poročila sta se gdca Dora Martelanec in g. Ivo Pertot, prva rodom iz Barkovej, drugi iz Trsta. Bilo srečno!

Sah

Šahovski mojster dr. Vidmar se mudi te dni v Splitu. V sredo zvečer je v tamkajšnji kavarni »Bellevue« odigral z 10 člani splitskega šahovskega kluba simultane partije. Igrali so g. prof. Pavković, prof. Ivčić, Klarič, dr. Derado, Bubič, prof. Zekar, Kaliterna, Hochmann, Lulić in Ivković. Mojster Vidmar je vsako partijo različno otvoril ter izredno hitro igral. Vseh deset partij je zmagovitno končal. Po končani simul-tanki je šahovski klub priredil dr. Vidmarju zakusko.

Darujmo za sokolski Tabor!

ŠAPIROGRAFSKE zvitke, tinto v vseh barvah, šapiro-grafski papir in šapirografske trakove za pisalni stroj dobavljajo: FRANC BAR, CANKARJEVO NABREZJE 5

Iz življenja in sveta

Zračna proga Dunaj-Celovec

V sredo je imel celovski deželni zbor sejo, na kateri je poročal socialni demokrat inž. Pichler o predlogu finančnega odbora za votiranje 10 tisoč šilingov kot podporo Celovski zračno-prometni družbi.

V svojem govoru je poročalec z zadovoljstvom navedel veliko zanimanje Korošcev za uvedbo zračne proge med Celovcem in Dunajem in za nadaljnjo izpolnitev prometnega letalstva. Upati je, da se bodo cene za prevoznino z letali v doglednem času znižale na cene brzih vlakov drugega in tretjega razreda. Znižanje prevoznine se bo dalo doseči predvsem z uvedbo Junkerjevih velikih letal, ki so deloma že v službi, deloma pa jih še grade. Ta letala so pri svoji velikosti izredno ekonomična in razen tega izredno varna.

Inženjer Pichler je dalje omenjal, da bo Celovec mnogo pridobil, ako se zračna zveza z Dunajem podaljša proti jugu do Milana in Rima, proti jugovzhodu pa do Ljubljane in dalje na Balkan. Celovec je, kakor je rekel, naravnost idealno letališče.

Govorilo je še nekaj poslancev, nakar je bil predlog soglasno sprejet.

Umetno barvana drevesa

Če bi kdo še pred nedavnimi pravili, da je videl modra, rdeča, zelena ali celo vijoličasta drevesa, bi ga imeli za blaznega, ali pa bi bili trdno prepričani, da nas je hotel potegniti. Dandanes to ni več bajka. Človeški izum stalno napreduje in prodira že v tajnosti narave.

Barvati živa drevesa ni nič novega. Že pred skoraj 100 leti se je raznim vrtnarjem na Francoskem in v Nemčiji več ali manj posrečilo, vzgojiti rastline s poljubno barvo. Vendar je ostalo le pri poskusih, ki se v praksi niso obnesli. Vbrizgavali so namreč rastlinam razna barvila, ki so se pomešala z drevesnim sokom in se razširila po vsej rastlini. Toda barva je kmalu izginila. Razen tega se barvilo ni enakomerno razširilo po rastlini. Drugo barvo so dobila pač vlakna, ne pa tudi lesne celice. Poskusi so se nadaljevali, zlasti ker so hoteli dobiti znanstveniki, ki so se s tem bavili, les razne barve, ki bi ga uporabili zlasti za pohištvo. Naravno je, da bi zbržalo veliko pozornost, ako bi se komu posrečilo dobiti n. pr. zelen les in bi mizar, ki bi izdeloval omaro iz zelenega lesa, mnogo zaslužil.

Ker se omenjeni poskusi niso obnesli, so šli kemiki dalje in vbrizgavali barvila v les z močnim pritiskom, in sicer v že posekana debela. Posrečilo se je res, toda barva je prodira le par milimetrov globoko pod skorjo.

Nemški inženjer Reimann je iznašel novo metodo. Po desetletnih poskusih je začel vrtati v stoječa debela primerne dreves kakih 30 centimetrov od tal luknje s posebnim vrtnalnim strojem, da bi se barvilo enakomerno razdelilo po deblu. V luknje je potem vbrizgnil govorljivo količino barvila. Potem jih je vsa zopet zamašil razen ene, v katero je polagoma še vedno vlival barvilo. Tekom časa je spravil v drevo do 500 litrov barve. Barvilo se je pomešalo z rastlinskim sokom in prišlo ne samo v vlakna, ampak je prodrlo tudi v najmanjšo celico, v vejice in celo v liste. Barva je ostala, in s tem je Reimann rešil problem barvanja živega drevesa.

Vse rastline se seveda ne dajo enako barvati. Inženjer Reimann je dognal, da je listnato drevje bolj prikladno za barvanje kot igličasto, ker tu ovira drevesna smola razširjenje barvila po drevesu.

Važnost novega izuma je jasna. Kdor si hoče nabaviti lepo pohištvo iz lesa izredne barve, ni več navezan na inozemski žlahtni les, ampak ga dobi tudi doma, kakršnega si želi, toda veliko ceneje. Po Reimannovem sistemu so biš les najrazličnejše barve, od svetlordečega do popolnoma črnega. Hruško napraviš lahko modro - zeleno, hrast

temnoder itd. Barvanj les se da dobro uporabiti tudi za izdelovanje lesnih biserov in gumbov, ker se da dobro stružiti, pa tudi za skodelice, svečnike in druge stvari. Iznašba je tudi važna za mozaična dela, v prvi vrsti pa seveda za izdelovanje pohištva.

Ženski lasje

Neki nemški znanstvenik, ki se rad bavi z abstraktnimi stvarmi, je dolgo preiskoval lase na raznih ženskah. Prišel je do zanimivih ugotovitev.

Znanstvenik je predvsem ugotovil, da so plavi lasje gostejši kot rjavi ali celo črni. Čim temnejši so lasje, tem redkejši so. Ugotovil je pa tudi, da so lasje debelejši in s tem močnejši, čim temnejši so. Raziskovalec je dognal, da se nahaja na glavi ženske z normalnimi lasmi na kvadratnem palcu, t. j. približno šestih kvadratnih centimetrih, povprečno 598 črnih las, 648 rjavih in 728 plavih. Ugotovil je nadalje, da so srednje lepi ženski lasje dolgi 70 do 80 cm. Ako bi postavil vse lase ženske z normalnim glavnim okrasom drugega za drugim, bi dobil pri rjavolaskah lepo dolžino 80 kilometrov, pri plavolaskah pa celo 130 km.

Ako nategnemo las, vidimo, da se da raztegniti, pri nekaterih plavolaskah celo za celo tretjino. Kar se tiče moči ženskega lasu, je omenjeni znanstvenik ugotovil, da drži plav las 68 gramov, rjav 113 in črn do 130. Vendar je našel, da so črni lasje zelo nezanesljivi in da niso enako močni. Razen tega se zelo rado lomijo.

Človeški lasje so tako tanki, da so že prišli v pregovor. Vendar je ženski las še vedno 8krat debelejši kot ni svilopreke in celo 60krat debelejši kot pajčevina.

Demonstracija proti Jeritzu na Dunaju

Državna opera na Dunaju doživlja vselej, kadar pride na gostovanje slovit pevka Marija Jeritza, težke ure. Gledališče je res do zadnjega razprodano, toda incidenti in spletke so na dnevnem redu in se ponavljajo brez konca. Se je vsem v spominu konflikt med Olszewsko in Jeritzo. Afera še ni razčiščena, a že se pojavlja na obzorju nova zadeva, čepot nesoglasje med Jeritzo in tenoristom Piccaverjem.

V četrtek zvečer je pela Jeritza partijo Santuzze v «Cavalleriji rusticani». Njen partner je bil Piccaver, ljubljeneec vsega dunajskega občinstva. Ko je bila predstava pri koncu, so ljudje klicali umetnika na oder. Prišla sta Jeritza in Piccaver. Ko sta se s par gestami zahvalila za plaskanje, sta se obrnila in se hotela umakniti za zastor. Toda naključje je hotelo, da je Jeritza odšla sekundo prej nego Piccaver. Po gledališču je zaorilo nato grogovito demonstrativno piskanje, radi katerega je Piccaver nemudoma izginil za oder. Marija Jeritza se je radi tega dogodka čutila prizadeto in je očitala Piccaverju, da jo je hotel izdati.

Občinstvo je klicalo pevca ponovno pred rampo in inspicient je pozval Jeritzo, naj se odzove pozivom. Pevka pa je poziv užaljeno odklonila. Ker je videl Piccaver, da se partnerica kuja, je šel v svojo sobo in ni odprl vrat nikomur, dasi je poslal gledališki ravnatelj slugo dvakrat povi. Jeritza se je namreč pritožila na ravnateljstvu, da jo je Piccaver razžalil.

Tako se plečeje intrige za kulisami dunajske državne opere. Kdo ve, kaj vse snuje in kuje pevka, ki prihaja od časa do časa gostovat na Dunaj in zahteva za to uslugo poleg visoke gaže še to, da bi lazili vsi ljudje iz gledališkega sveta pred njo na kolena. Piccaver se ji je dobro odrezal. Dejal je: «Mene pa ne boste izrabili». In se je odstranil, da ne bi dal nepotrebnih povodov za govorice in kvante, ki se radi zadnjih dogodkov še vedno raznašajo in širijo po Dunaju. Jeritza bo gostovala še nekajkrat v državni operi. Njen zadnji nastop bo dne 6. julija, nakar odide v London. Kdo ve, če bodo

vsa ta gostovanja potekla brez nadaljnjih incidentov, ki pa so Dunajčanom čisto prijetni, ker o njih lahko govorijo.

Grozen prizor v pariški gostilni

Te dni je prišel v neko pariško gostilno blizu «Panthéona» neznanec s klobukom na glavi. Ne da bi se ozrl po ljudeh, ki so baš sedeli pri obedu, je vdril v kuhinjo, kjer je stala na mizi skleda z velikim kosom surovega mesa. V to skledo je segel s svojimi umazanimi prsti, pograbil meso ter ga začel jesti surovega. Dočim je trgal meso z zobmi, je vihtel v levici nož in je gnzil, da zakolje vsakogar, ki se mu drzne približati in mu poskuša odvzeti plen.

Gostj so se tega prestrašili in so začeli vstajati od miz ter se hitro odstranjevati iz gostilne. Končno se je ujunačila krčmarica. Vrgla se je nad požeharja, ki je gohtal meso. Požeruh pa jo je res napadel z nožem in ji zadal več opasnih ran. Tudi krčmarja, ki je prihitel svoji ženi na pomoč, se je lotil z nožem ter ga na več mestih ranil. Ko je prišla policija, se je zabarikadirala v kuhinji in redarjem ni preostalo drugega, kakor da so začeli nanj streljati. Eden izmed njih ga je pogodil v glavo in divjak se je zgrudil z mesom v zobeh mrtev na tla.

Ko so stražniki moža preiskali, niso našli pri njem ne denarja ne dokumentov. Ne vé se niti, kakšne narodnosti je. Ves Pariz pa govori o tej stvari in Parižanke še danes omedlevajo od strahu, ter si ne upajo v dotično gostilno.

Nesreča na newyorški podzemni železnici

V torek zjutraj se je pripetila na newyorški podzemni železnici velika nesreča. Zjutraj, ko je največji promet na tej železnici, je nenadoma nastal na postaji Grand Central v nabito polnem vlaku kratak stik, ki je povzročil, da so se vagoni vneli.

Nastala je silna panika, posebno ker so takoj ugasnile vse luči, ko se je jel valiti gost dim po rovu in so iz vagonov sikali plameni. Ljudje so hiteli proti izhodom, da se ne bi zadušili v dimu. Bili so strašni prizori. Mnogo žen in deklet je bilo v gneči podrtih in poškodovanih. Druge so vrgli brez obzirni moški v boju za življenje skozi okna vozov na pločnike ali na tir. Mnogim je bila v zmedbi strgana obleka s telesa. Le po hudih bojih so vsi prišli na plan, zelo mnogo jih je bilo treba nesti, ker so bili ranjeni. K sreči se ni nihče smrtno ponesrečil.

Ranjenec so takoj po nesreči sprejeli v bližnjih hotelih, kjer so jim nudili prvo pomoč, potem pa jih spravili na dom ali v bolnišnico. Moški so se obnašali pri katastrofi naravnost brutalno. Policija je takoj prišla na lice mesta na podzemsko postajo, ko je izvedela za nesrečo. Redarji so pobili na tla pet moških, ki so tolkli po ženah in otrocih, da bi si rešili življenje. Iz sosednjih hotelov so spustili lestve skozi jamo v rov, da bi se mogli ljudje hitreje rešiti, in hotelski nameščenci so pomagali ranjenim na dan.

Vsega skupaj je bilo ranjenih pri nesreči nekaj nad dvesto potnikov, policijsko ravnateljstvo pa govori le o 100 ranjenih.

× *Tudi gospa Kestrankova umrla.* Poročali smo že, da je v torek zadela srčna kap veleindustrija Kestranka na Dunaju v Niževavstrijški eskomptni banki in je bil v treh minutah mrtev. Ko je njegova žena izvedela za nesrečo, je tudi njo zadela kap. Prenešti so jo morali v bolnišnico, kjer je v sredo popoldne preminula.

× *Viharji v Indiji.* Že več dni divjajo obalah Srednje Indije hudi viharji, ki so doslej napravili silno škodo. Železniški promet je deloma ustavljen. Brozjavni in telefonski promet je ob vsej vzhodni obali Indije ustavljen, ker so potrgane žice in poslomljeni drogovci. Od masivno zidanih hiš

je vihar odnesel strehe. Orkan je podrl celo kinematograf, v katerem se je nahajalo 35 oseb, od katerih jih je bilo 13 ubitih, ostali pa so več ali manj hudo ranjeni. Z viharjem je nastopila tudi velika poplava. Na obeh straneh železnice iz Madrasa v Kalkuto so cele pokrajine pod vodo, po kateri plava na stotine trupel najrazličnejših živali, med katerimi vidiš tudi zveri.

× *Neurje v Belgiji.* V sredo popoldne je bilo hudo neurje v raznih krajih Belgije. V okolici Seignessa je strela ubila 14letno dekle, pri Carriresu pa staro ženo in enega otroka. V Tubeizeu je udarila strela v tvornico svile, ki je pogorela do tal. V okolici Courcellesa so bile tudi hude poplave. Neurje je napravilo veliko škodo. Del letine je popolnoma uničen. Hudi viharji z nalivi so bili tudi v okolici Liegea, kjer je padla debela toča in napravila veliko škodo na poljih.

× *Veliki gozdni požar pri Altdammu,* ki je uničil te dni velikanske kompleks gozdov v Nemčiji, je divjal na dolžini 16 in širini 4 kilometrov. Ogroženo vas Hornskrug je blo treba izprazniti. Nevarnost je pretela tudi postajam ob železnici, ki vodi preko gorečih gozdov. K sreči se je kmalu polegel veter, tako da so omejili požar. Škoda je neizmerna. Samo na gozdovih cenijo škodo na 15 milijonov zlatih mark, ne glede na druge

go škodo. Ljudje se niso ponesrečili v plamenih, pač pa se je nekaj ognjegasev skoraj zadušilo v dimu.

× *Letalska nesreča.* Na letališču Cento Cello pri Rimu je strmoglavilo v petek iz višine sto metrov vojaško letalo na tla in popolnoma zgorelo. Oba pilota so izvelkli izpod ruševin aparata čisto zgoljenela.

× *Cela vas pogorela.* V vaši Parkewu pri Bützowu na Pruskem je izbruhnil požar, ki je upepelil vse hiše. Ko je začelo goreti, so bili skoraj vsi vaščani na polju in so zapazili požar, ko je bilo že prepozno. Zato se ni moglo dosti rešiti. Nad 20 hiš je popolnoma zgorelo, z njimi pa tudi gospodarska poslopja. Velika je škoda na živini, poljedelskih strojih, krmi in živilih. Ugotovljeno je, da je vas nekdo zažgal, ker je istočasno začelo goreti na več mestih.

× *Umetna živila.* Ameriški državni tajnik za trgovino Hoover, ki je po vojni vodil oddelek ameriške vlade za prehrano evropskih držav, je imel te dni govor, v katerem je omenjal epohalna odkritja ameriških kemikov na polju sintetičnega pridobivanja živil. Zlasti gre pri tem izumu za pridobivanje sladkorja potom obsevanja formaldehida s solničnimi žarki. Uspehi ameriške kemije bodo imeli za posledico popoln prevrat v živilski industriji v Ameriki, pa tudi v Evropi.

Dijaško življenje

Dijaški dom v Beogradu

Koncem prošlega tedna se je na beograjskem vseučilišču sestavil odbor za gradbo Dijaškega doma. V odbor so bili izvoljeni zastopniki vseh dijaških organizacij, le strankarski zastopniki so bili izključeni. Odboru stoji na čelu več univerzitetnih profesorjev, ki jamčijo, da se bo vršilo poslovanje pri zidanju stavbe v največjem redu.

Fond za postavitev tega Dijaškega doma je znašal prvotno le 30.000 dinarjev. Na dan kraljeve poroke pa je subotička mestna občina dodala temu kapitalu še 1 milijon dinarjev. Poleg te denarne vsote je v neki beograjski banki vloženo 4 milijone dinarjev, katere so na dan poroke kralja Aleksandra s kraljico Marijo darovala številna dijaštvu naklonjena humana društva.

Odbor za zidanje Dijaškega doma razpolaga torej sedaj z vsoto nad 6 milijonov dinarjev. Svet za stavbo je že kupljen in tudi načrti so že napravljene. Poslopje, ki bo stalo najbrže na Trkališču, bo imelo zunanost izdelano v lepem narodnem slogu.

V Dijaškem domu bo zatočišče za dijakke iz vseh krajev naše domovine, ki se šolajo v Beogradu in so tako stromašni, da so navezani sami nase. Notranja ureditev Dijaškega doma bo slična podobnim ustanovam v drugih državah ter bo izvedena v najmodernejšem duhu.

Dijaški dom prično graditi že letos na jesen, najpozneje pa spomladi prihodnjega leta. Dogotovljen bo približno v enem letu. Leta 1928. bodo dijaki v njem že pod udobno streho.

Delavske fakultete v Rusiji

Zadnja številka glasila naprednega dijaštva «Vidovdan» prinaša tudi zanimiv sestavek o tako zvanih «delavskih fakultetah», ki so izrazito revolucionarna tvorba sovjetske ere na polju šolstva. Glavna svrha teh fakultet obstoja v teoretični izobrazbi mladih nadarjenih delavcev in delavk v teku kratkih treh let. Delavske fakultete pripravljajo slušatelje skoro izključno za praktične tehniške poklice. Praktični izobraženosti namreč dajejo v Rusiji prednost pred vsako drugo izobrazbo. Te fakultete se dele v dnevne in večerne šole. Obiskovalci dnevnega pouka so za čas študija oproščeni obrtnega dela in se morejo posvetiti edino in samo študiju. Vsi so deležni državne podpore, ki pa je zelo malenkostna. Seveda je tudi v teh šolah najbolj priljubljena «politična gramatika», to je kratka enciklopedija državoslovja, vsekakor v sovjetskem duhu. Za učence ni nobene druge metode kot leninizem, ne priznavajo upravičenosti nobene druge smeri kot marxizma. Toda dorašča nova ruska generacija.

Mladina se s tem oddaljuje zapuščeni stare zgodovine in se bliža nečemu novemu, česar si niti sama dovolj jasno

ne predstavlja, za kar pa črpa pripomočke zgolj iz socialističnih hrestomatij učbenikov Marxa, Englesa, Lenina.

Knjižnica varšavske univerze. Biblioteka varšavske univerze spada s svojimi 720.000 knjigami med največje evropske biblioteke. Iz Rusije bo knjižnica sprejela še okoli 40 tisoč knjig, ki so bile odnešene iz Varšave, pa se morajo sedaj vrniti na temelju poljsko ruskega sporazuma. Nedavno je Rusija vrnila «varšavski univerzi tudi 8600 dragocenih rokopisov kroničarja Dlugosa, staropolskega pesnika Kochanovskega, Potockega in drugih. Biblioteke preurejuje najboljši poljski strokovnjak za knjižnice ravnatelj Ludwik Bernacki.

Akademski klub za pospeševanje idej Društva narodov. Na ljubljanski univerzi se je pred kratkim konstituiral poseben pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da sestavi pravila za novo akademsko društvo z gori navedenim ciljem. V odboru so zastopniki raznih akademskih društev, a inicijativo za ustanovitev tega društva je prevzel predsednik Društva slušateljev filozofske fakultete g. Stano Melihar. V pripravljalnem odboru so nadalje: Miloš Grabrijan, Nande Majaron, Dolf Schauer in Franc Zwitter. Čim bo odbor sestavil pravila bo takoj sklical ustanovni občni zbor. Omenimo naj še, da so slična društva ustanovljena na skoraj vseh evropskih univerzah. Ljubljanski akademski omladini pa je priporočal ustanovitev tega kluba sekretar naše države pri Društvu narodov g. Gjorgije Popović.

Nova kitajska univerza. V Vusungu pri Sanghaju so nedavno otvorili novo univerzo, ki pa stoji popolnoma pod vodstvom Nemcev in ima tudi večino samo nemške profesorje. Nemci so se že pred vojno živahno zanimali za kitajske razmere in svojo staro taktiko nadaljujejo seveda tudi sedaj po vojni.

Abstinenčno gibanje med dijaštvom. Abstinenčni krožek na ljubljanskem učiteljskišću lepo napreduje in to po zaslugi prof. Verbiča. Vrše se večkrat sestanki s predavanji ter umetniškimi točkami. Veliko važnost pa laga prof. Verbič na vzgojo članov krožka k poznejšemu samostojnemu profilakolnemu delu med narodom. — Baje se namerava tudi med akademsko omladino ustanoviti abstinenčni krožek in se za to zlasti zavzema akademika Ivan Tonja in Josip Patermost.

SKRAJNI JE ČAS

je, da se prepričate, da eden par nogavic z žigom in znakom (rečo, modro ali zlato)

„ključ“
traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

J. Suchy:

Spomini

Črtice iz mladih dni.

Kamnik ali takrat «Bad Stein in Krain» je imel kot patriarhalčno mesto katekohen vrsto izrazitih tipov, mož in žena. Takrat je mestu poveljeval župan Kecelj, k. k. Pulververschleiss. Bil je debelušast možakar, ki je slovel kot gurman in v čigar razsežnih sobanah so se ob posebnih prilikah kretale vse višje glave, počeni pri okrajnem glavarju pa vse do zadnjega «veterinarja». Kecelj je bil mecen, to se pravi birmanski boter skoraj vsega takratnega «boljšega» zaroda. Vsak birmanec ali birmanka, kateri je kumovala Kecaljeva Zinka, je od mecenca dobil srebno uro, srebrn tolar in culjo pečiva. Pri obedu nam je osebno stregla Kecaljeva Zinka. To ni bilo meni nič tebi nič, zakaj Kecaljevi so sloveli kot stebri nemštva, odnosno države. V njihovi senci so se naslajali vsi takratni kamniški «beomtarji». Kecelj je bil obenem tudi poveljnik kamniškega gasilstva. Poveljevalo se je seveda: Habt acht, Doppelreihen rechtsum. . . .

Kamniški glavarji so bili takrat povečinoma grofje ali pa vsaj baroni. Ugledne osebnosti. Nepristopni. Njihovo ges-

lo je bilo: odj profianum vulgus et arceo. Cvet nemštva.

Pri «Nebeškem očetu» v poštni ulici se je točilo najboljšo vino ter se glodale najboljše kosti. «Nebeški oče» je bil stara grča, pristen Kranjec, ki se nikdar ni naučil nemščine. Pri njem so morali vsi govoriti slovensko, tudi gospod župan, da celo gospod «bezirkshauptmann». Oča Prašnikar, kakor se je pisal mož, je nosil na glavi tisto nekdanje priljubljeno kapico, ki je bila čezinčez okrašena z raznobojnimi vezinami. Kapico je snel principielno le pred notabillitetami. Njegova ekstrazoba je bila ozlaščena s cinastimi posodami, krožniki, majolikami in z različnimi posodami za cvetlice. Tu je stoloval «nebeški oče» sam ter sam nosil na mizo vina in pečiva. Le tu se je skovala svoja znanja znana popevka: «sam te bom», namreč izpil in tista znana: «Oče nebeški glej».

Med notabillitete se je prišteval tudi g. Frelih, po poklicu bogataš in krčmar. Kmetot je rad «pozajmoval». Če nihče drugi, on gotovo je zadel v loteriji tereno. Srečo je imel.

Znana osebnost je bil trgovec Zanger, ki je v svoji trgovini slovel kot prekomerno natančen in vreden možakar. Denar je ored kupcem vedno dva-

krat preštel, seveda nemško. Njegovo trgovino smo radi posečali, da smo mogli gledati tisto lesono kačo, ki je visela raz stropa ter je služila v svrhu obešanja «špaže», škarniceljev in vaze».

Po svoje precej obširni znanosti je bila znana tudi Tolhova Micka, branjevka in mokerica. Pri njej so se zbirale vse kamniške babnice obojega spola, ki so slovele radi svojih pestrih sani, na katere so potem stavile za žive in mrtve.

Pri «Nebeškem očetu» v poštni ulici dobivale najboljše «preste». Karolnikova Rezka je bila takrat brhko dekle. Stara patricijska hiša, kjer je večno dišalo po svežem pecivu in udobnosti starokranjskih šeg in navad. Marsikaki dovptni so se zbijali tod.

In kdo ni poznal takrat Smolnikarja in njegove Barbke? Trenta, quaranta, cinquanta. Menda ni znal drugače šteti. Radi so ga pa vendar vsi imeli.

In velikana-veteranarja Ožbo, ki je bil dolg gotovo svoja dva metra s tisto častljivo brado a la Pašić in z onim mrkim in vendar dobrim pogledom? Pa ata Šinkovec, ki ni zamudil nobene semnja v bližnji in daljnji okolici Kamnika ter si nabral polne kači denarja, da je kar en gros kupoval vse skrahirane burgarske hiše.

Takrat je umrl, kakor so mu rekli «beneficiat» star duhovnik. Vsi so mislili, da je živel v siromaštvu. Toda za okvirji, za zrcali, v postelji, pod mizo in za zidovjem so našli vse polno bankovcev, tudi takih, ki so prišli že iz mode. Zakaj je mož toliko «šparal», ko je vedel, da «ne hčere ne sina po meni ne bo».

Na Klanec je imel svojo kovačnico vulgo «Kovač», ki je nas pobe negoval, kakor nikdo drugi in kamor smo se zahtekali, če nam je bila sila za petami. Bil je mož altruist, da mu ga ni para. Pa vsaj ste ga poznali.

Deisingerjeva familija tam preko mostu začetkom Novega trga je bila v dedni posesti dimnikarstva. Prav lični so bili diplomti, ki jih je dimnikar delil ob priliki Novega leta.

Pri «Kornlu» na Vrhopolu ali po domače na Vernalah so se ob nedeljah in praznikih sestajali kamniški purgarji «mit Kind und Kegel». Kamniški Grinzing istih časov. Druga taka postojanka, kamor so odhajali samo oni izvoljeniki, ki so si mogli privoščiti «bagerl» ali kočijo, je bila ona pri «Kornlu» v Stranah. Kako udobno je bilo tu sedeti ob kamenitih mizah tik deroče mrzle Bisitice!

Učeno so nam takrat utekali v gla-

vo frančiškani: Kornel, Ehrenfried, Fortunat in Rainer, katere so leta 1879. zamenjali posvetni učitelji Stefančič, Tramte in Stiasny. Vsak je bil tip zase.

In kdo ni poznal n. Celzija, ki je s svojim presekanim glasom en zlog zaupil, drugega pa skoraj pogoltnil, da se je marsikdo, ki je imel nagnenje do spanca, plašno prebudil, čim je p. Celzij intoniral Glo-ri-a.

Takrat je bil v mekinjskem samostanu nastanjen madžarsko-hrvatski pešpolk. Marsikaka brhka Kamničanka je slonela na hrabrih prsih oficirja ali vojaka ter verjela zapeljivim besedam. Pa so bili tudi slikoviti v tistih belih «vafenrokhi» s tisto velikansko čako na glavi. Nekdanjim mekinjskim klarisinjam se pač ni nikdar sanjalo, da bodo nekoč za zidovi izkopali — okostja.

Ko je osnula era biclikov ter pisalnih strojev in ko se je v mesto zatekel železni voz, je bil konec patriarhalčnosti mesta.

Svilene nogavice Din 34.—39.
Modna trgovina
F. & M. ROZMAN,
Zidovska ulica 4.
Fler nogavice v vseh barvah, svileni jumperji.

Gospodarstvo

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo

Na praznik vnebohoda 21. t. m. dopoldne se je vršil v Rogaški Slatini ob številni udeležbi občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani. Udeležba je znašala okrog 200 delegatov, ki so zastopali nad 10.000 trgovcev. Otvoril je zborovanje načelnik gosp. Ivan Jelačin, ki je pozdravil vse zborovalce, med njimi posebno zdraviliškega ravnanja gosp. dr. Štera za gostoljubno streho in naklonjenost napram udeležencem zborovanja, dalje zastopnika velikega župana v Ljubljani sekcijskega načelnika gosp. dr. Marna, zastopnika velikega župana v Mariboru, sekcijskega svetnika gosp. dr. Rajeja, zastopnika Trgovske in obrtniške zbornice, zbornice tajnika in predsednika »Merkurja« gosp. dr. Windischerja.

Pozdravu se je najprej odzval gosp. dr. Šter, ki je pozdravil zbrano trgovstvo in vladne zastopnike ter se zahvalil Zvezi, da si je izbrala Rogaško Slatino za svoje zborovanje. Nato sta se k besedi priključila gosp. dr. Rajej in potem gosp. dr. Marn, ki sta v imenu velikih županov pozdravila zbor in želela uspehe v plodonosnem delovanju Zveze. Za njima je povzel besedo gosp. dr. Windischer, ki je v daljših izjavah pozival slovensko trgovstvo na solidarno delovanje v blagostanje svojega stanu. V obeh največjih stanovskih organizacijah slovenskega trgovstva, to je v Zvezi trgovskih gremijev in v slovenskem trgovskem društvu »Merkur« vlada enotna želja, da se povzdigneta čast in veljavnost trgovskega stanu in da prenehajo časi, ko je imel vsak pravico, obregati se ob slovensko trgovstvo. Veseli ga, da trgovska organizacija tudi v drugih pokrajinah krepko napreduje in da se bo tako mogla v doglednem času osnovati lastna najvišja inštanca: Centrala trgovskih korporacij. Položaj slovenskega trgovstva ni ugoden. Naše gospodarstvo je v krizi. Obstojajo pa še vedno razni za trgovinsko poslovanje kvamni predpisi, ki bi se morali že davno razveljaviti.

Pred prehodom na dnevni red je predlagal načelnik gosp. Jelačin, da se odpusti Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka. Predlog so udeleženci sprejeli z velikim odobravanjem.

Predsedstvo poročilo je podal Zvezni načelnik g. Jelačin, ki se je v uvodu spominjal petletnice Zveze ter opisal težave bojev, ki jih je prestalo slovensko trgovstvo v teh kritičnih povojnih letih. Izrazil je željo, da se zveza pravila do prihodnjega občnega zbora izpremeni v toliko, da bivališče Zveznega načelnika ne bo vezano na Ljubljano, ampak da bo dana možnost, voliti prihodnjega načelnika tudi iz bivališča v področju mariborske oblasti. Zatem omenja razne Zvezne akcije.

Za njim je pozdravil občni zbor pomočnik ministra za šume in rudnike gosp. Ivan Mohorič, ki je prinesel pozdrave ministra gosp. dr. Gregorja Žerjave. Priporočal je, da se pravila izpremeni in se s tem zagotovi skupno delo slovenskih trgovcev v obeh slovenskih oblasteh. Nato je podal poročilo o delovanju v preteklem letu, ko je še on upravljal tajniške posle Zveze. Navajal je vse akcije, ki jih je Zveza pokrenila v preteklem letu, posebno akcije v prometnem, obrtnopravnem, socialnopolitičnem in davčnem oziru.

Gosp. Kavčič, zastopnik Gremija trgovcev v Ljubljani, je opozarjal občni zbor, da je gosp. Mohorič podal peto tajniško poročilo in da je deloval že polnih pet let, to je, odkar obstoja Zveza, ki je napravila že mnogo za naše trgovstvo. Gosp. Mohorič je tej organizaciji posvečal vse svoje izredne zmožnosti in obsežno znanje. Gosp. Kavčič je izrazil željo, da bi gosp. Mohorič tudi na sedanjem visokem položaju vztrajal na dosedanjem potu, ter je predlagal zboru, da se gosp. Mohoriču ob petletnici Zveze izreče polna priznanje in hvaležnost za njegovo dolgoletno delovanje. Zborovalci so ta predlog sprejeli z burnim odobravanjem ter priredili gosp. Mohoriču viharne ovacije.

Poročilo o računskem zaključku je podal tajnik Gremija trgovcev v Ljubljani gosp. Šmuc, poročilo pregledovalcev računov na gosp. Kostevc. Na predlog gosp. Šmuce se je proračun odobril brez debate.

Nato so prišle na vrsto razprave o samostojnih predlogih gremijev in delegatov. Med drugim se je na predlog gosp. Petovarja sklenilo, da se bo vršil prihodnji občni zbor v Kranju. Dalje se je sklenilo v resolucijah, da se zahteva popolna borza v Ljubljani, izplačanje pristojb razlik državnim nameščencem, razveljavljanje namernega povišanja poštnih pristojbin in drugo.

S tem je bil dnevni red izčrpan in je načelnik zborovanje zaključil z zahvalo udeležencem za številni poset.

Narodna banka SHS

Stanje 15. maja 1925.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 8. maja): kovinska podloga 448,0 (+1,6); posojila 1224,6 (-23,8); račun za odkup kronskih novčanic 1186,3; račun začasne

zamenjave 367,9; državni dolg 2966,3; vrednost državnih dolen, založenih za izdajanje novčanic 2138,3; saldo raznih računov 529,3 (-4,4). Skupno 8861,0. Pasiva: vplačani del glavnice 27,7; rezervni fond 6,2; novčance v obtoku 5820,2 (+89,4); državni račun začasne razmenjave 367,9; državne terjatve po raznih računih 11,9 (+11,9); razne obveznosti 415,1 (-128,0); državna terjatve za založene domene 2138,3; nadavek za nakupovanje zlata za glavnico in fonde. Skupno 8861,0.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Turščica (167 vagonov): sremska 192,50 srbijanska, ladja Sava 200; srbijanska, ladja Donava 205; sremska ladja Donava: zacinjena 213. Otrubi: 2 vagona, sremski 175. Tendence nespremenjene.

Svinjski sejem v Mariboru (22. t. m.) Dagon 362 svinj, ena koza, 3 kozlički. Povprečne cene so bile: prasi, 5-6 tednov stari 50-75 Din, 7-9 tednov 112,50-225 Din, 3-4 mesece 250-350 Din, 5-7 mesecev 375-450 Din, 8-10 mesecev 625-750 Din, eno leto stari 950-1400 Din. Kg žive teže 12-14,50 Din, mrtve 15-16,25 Din. Koza komad 250 Din. Prodanih je bilo 277 svinj. Kupčija živahna.

Žitna borza v Chicagu (21. t. m.) Pšenica: maj 145,25, julij 146,75; tendence mlacna. Turščica: maj 122 in sedem osmink, julij 114 in ena osminka, september 113 in ena osminka, december 89,25; tendence voljna.

== Pospešeno delo okrog davčne reforme. Iz Beograda poročajo: V svrhu čimprejšnje izvedbe reforme in izenačenja neposrednih davkov je fin. minister rešil, da se obrazuje komisija, ki ima proučiti vse dobljene pripombe in kritike. Nato naj komisija z uvaževanjem teh pripomb in kritik, kolikor se morejo upoštevati, izdela končno veljavno besedilo zakonskega načrta o neposrednih davkih. V komisiji se nahajajo: generalni direktor direktije neposrednih davkov Josip Stojanović kot predsednik, dalje dr. M. Nedeljković, Dragotin Pintar, Dušan Letica, dr. Karel Šavnik, Velizar Nikolić, dr. Cvetko Gregorič in dr. Dragutin Milojević kot člani. Komisija bo začela z delom 27. t. m., ker vlada želi, da se predlog zakona izdela čim prej ter predloži Narodni skupščini na vzakoneitev že koncem junija, a najkasneje v začetku julija t. l.

== Vest o prenešanju rudarske direktije iz Sarajeva. Beograjski listi poročajo, da bo rudarska direktija iz Sarajeva premeščena v Beograd.

== Upostavljen promet na pragi Caprag-Karlovac. Na železniški pragi Caprag-Karlovac je zopet uspostavljen promet. Na mestu porušene mosta je zgrajen nov provizorni most.

== Nove jadranske parobrodarske proge. Jadranska plovilna uvaža ta teden dve novi brodarski progi, in sicer bo dvakrat tedensko prometoval veliki luksuzni parnik »Karagjorgje« na pragi Sušak-Kotor.

== Obče in splošne uzanje ljubljanske borze za trgovanje z lesom. Izšla je knjižica pod gornjim naslovom kot ponatisk iz »Uradnega lista« št. 37. Knjižico je založila Youngslave Express Reclame Company, d. z. o. z. v Ljubljani, ki prevzema tudi naročila. Cena 20 Din; preprodajalci dobe 20 odstotni popust.

== Dela na pragi Gračac-Krnj se bližajo zaključku. Samo v dolžini 13 km se imajo postaviti še tračnice. Svečana otvoritev proge se bo izvršila na Vidovdan.

Borze

* LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke). Vrednote: 7% posojilo 62-63,50, Vojska škoda 180-195 (195), Celjska posojilnica 200-205, Ljubljanska kreditna 225-260, Merkantilna 110-124, Praštediona 800-809, Slavenska 66-00, Kreditni zavod 190-200, Strojne 0-133, Trbovlje 375-388, Vevče 110-122, Stavbna 265-280, 4,5% zastavni listi Kranjske deželne 20-0, 4,5% kom. zad. Kranjske deželne 20-0. — Blago: les: hrastovi trami, I. in II. 3,62 m, 30/20, 3,67 m, 30/20, 3,96 m 30/20, 4,70 m, 30/20, fco meja 3 vagoni (1350); madriers, 75/225, 3,66-6,2 metrov, monte, fco Postojna, 8 vagonov (620); hrastovi bordenali, 30/30, I. in II., fco Postojna 1400-00, čreslo suho, fco nakl. post. 56-0; poljski pridelki: pšenica: Rosafé, 80 kg, rinfusa prompt, par. Ljubljana 0-490, avstralska, rinf. prompt, par. Ljubljana 0-485, Hard Winter 2, rinf. prompt, par. Ljubljana 0-500; otrubi pšenični, drobni, par. Ljubljana 0-190; turščica, maj-juni, par. Postojna neocarinjena 0-260; rž: Canada, Western 2, juni fco Ljubljana 0-460, makedonska 72/73 kg, par. Ljubljana 0-400; ječmen, 57/59 kg, fco makedonska postaja 0-300; oves makedonski orig., par. Ljubljana 0-360; krompir: beli, fco delenska postaja 0-125, rumeni, fco Stajerska postaja 0-115, rdečkasti fco štaj. post. 0-135; bučne peške, zdrave, suhe, rečestane v jutnih vrečah, eg. 50 kg fco Postojna tranz. 0-875.

ZAGREB. V efektivnih položaj v glavnem nespremenjen. Večje povpraševanje je bilo le za Jugo. — Na deviznem tržišču je tendenca dalje oslaba in zaključni tečaj vsah deviz so po okrepitvi dinarja v Curihu dalje nazadovali. Blagiva je bilo dovoli, dočim je povpraševanje bilo običajno. Intervencije ni bilo. Promet srednji. Notirale so devize: Amsterdam 2450-2480, Dunaj 862-874, Berlin 1455-1470, Budimpešta 0,0861-0,0881, Italija izplačilo 248,25-251,25, ček 248-251, London izplačilo 297,275-300,275, Newyork ček 61-61,8, Pariz 316,5-321,5, Praga 181,2-183,6, Švica 1185-1195, ček 1185-1195; valute: dolar 60,2-61, fr. 310,5-315,5, lire 250,5-253,5; efekti: bančni: Trgo 15-16.

Eskomptna 105-108, Kreditna Zagreb 105-107, Hipo 61-61,5, Jugo, 100-103, Kreditna Ljublj. 249-251, Praštediona 807,5-810, Slavenska 69-70, Srpska 131-132; Industrijski: Eksploatacija 37-39, Drava 170-175, Nihag 45-47, Slavonija 53-54, Trbovlje 380-0, Vevče 100-110; državni: 7 odstotno posojilo 62 do 63, agrarne 30,5-31, Vojska škoda per kasa 186-189, obračun 186-188,5.

BEograd. Danes so vse devize nazadoval. Ker je bilo dovolj privatnega blaga, Narodna banka ni intervenirala. Promet sreden. Notirale so devize: Amsterdam 2470-2480, Berlin 1456-1462, Dunaj 865-866, Budimpešta 0,0855-0,0867, Bukarešta 28,75-29, Švica 1188-1190, London 298,75-299, Italija 249,25-249,75, Newyork 61,425-61,45, Pariz 316-317, Praga 182-182,4 Solun 0-109.

CURIH. Beograd 8,40, Newyork 517, Milan 21, Praga 15,325, Budimpešta 0,007270, Sofija 3,75, Dunaj 72,87.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kraljevine 77,75, Živnostenska 282, Assicurazioni Generali 13,325, Rionione Adriatica 4440, Rionione Adriatica B 4430, Cosulich 342, Dalmacija 261, Libera 548, Lloyd 5700, Oceania 179, Triplicovich 506, Dalmacija cement 600, Split cement 491, Krka 480; devize: Beograd 40,20-40,40, Dunaj 344-350, Praga 73,20-73,70, Newyork 24,60-24,75, Curih 476-479; valute: dinarji 40-40,30, 20 zlatih frankov 94,50-96,50, zlata lira 477,69.

DUNAJ. Beograd 11,55-11,59, Berlin 168,78-169,38, London 34,48-34,58, Milan 28,80-28,92, Pariz 36,46-36,62, Praga 21,02-21,10; dinarji 11,54-11,60.

PRAGA. Beograd 55, Dunaj 476,375, Rim 137,375, Curih 653,875.

BERLIN. Beograd 6,835, Dunaj 59,055, Milan 17,03, Praga 12,43, Newyork 4,195, Curih 81,125.

LONDON. (Ob 11,15) Beograd 298 Italija 119,50, Newyork 486, Švica 25,13.

Sokol

Spored sokolskih slavnosti v Pragi

Priprave za otvoritev Tyrševoga doma so končane. Praga sprejme sokolske goste pri srčno, slavnosti bodo velik praznik cele sokolske rodbine, dan radosti in veselja. Spored je sledeči: sobota 23. maja ob 9. do 12. in ob 2. do 5. seja zastopnikov čeških in jugoslovanskih sokolskih žup v Tyrševem domu. Skupni obed bo v Narodnem domu na Smichovu. Ob 7. zvečer slavnostne predstave v vseh praških gledališčih. Ob triletni Tyrševoga doma; igrajo sokolski godbeni zbori. Ob 8. zvečer sokolski večer v telovadnici Tyrševoga doma, na sporedu je godba, petje in 6 telovadnih točk.

V nedeljo dne 24. maja ob pol 7. do pol 8. budnice sokolskih godbenih zborov, redilski odbor odkaže vsakemu zboru svoje mesto. Ob 10. prihod prezidenta Masaryka v Tyršev dom. Prezidenta spremlja na potu iz gradu do Tyrševoga doma sokolska konjenica. Pri vstopu ga sprejme in pozdravi starosta ČOS ter ga spremi v muzejno dvorano. Tu mu poda načelnika ČOS kruh in sol ter ga pozdravi predsedstvo in odbor ČOS, nakar se poda v telovadnico. — Nato se vrši v telovadnici pozdrav gostov. Vstop imajo samo vabljene gostje, in sicer zastopniki slovanskih narodov, vlade, tujih držav, uradov in odbor ČOS. Ob 11. slavnostna predaja Tyrševoga doma Sokolstvu. Vrši se pred glavnim pročeljem. Gostje imajo prostor na tribuni, prezident bo na balkonu glavne dvorane, članstvo v kroju in v civilni obleki na prostoru pred vhom. Spored: slavnostna fanfara iz opere Libuša, zbor pevskih društev, nagovor staroste ČOS, izjava članstva (govori telovadec), nagovor praškega župana, govor zastopnika vlade, govor zastopnikov slovanskih narodov (Jugoslovenci, Poljaki, Rusi, Lužički Srbi), državna himna. Ob 14. skupen obed na Slovanskem otoku. Ob 15. do 19. promenadni koncert na dvorišču Tyrševoga doma in ogledovanje doma, vstop prost. Ob 20. slovanska beseda na Slovanskem otoku. Ob 20. do 22. sokolski razglas iz brežične oddajne postaje na Strašnicah (550 m), in sicer govor staroste ČOS dr. Scheinerja, pozdravni govor zastopnikov posameznih slovanskih narodov, sokolska godba.

Pri otvoritvi Tyrševoga doma se bo Sokolstvo prvič poslužilo brezžične telegrafije in potem te naznanilo vsemu svetu svoj važni dogodek.

Majniški izlet II. okrožja ljubljanske župe

Kakor je bilo že objavljeno, se vrši jutri v nedeljo izlet sokolskih društev II. okrožja ljubljanske župe čez Janče v Litijo. Odhod za društva je določen sledeče:

Ljubljana I. odhaja ob 5,30 zjutraj s Tabora v Moste in od tam ob 6. z moščanskim Sokolom v Vevče. Sokol v Štepanji vasi odhaja ob 6. iz telovadnice; Sokol v Polju se zbere ob 7. pri Kuharju, kjer poteka ljubljanska društva. Nato skupen odhod na Janče, kjer že čaka Sokol Litije. Po odmoru z Janč skupen odhod čez Smartno v Litijo, kjer je akademija domačega Sokola. Člani v krojih ali civilu. Člani in članice v civilu z znaki. Članstvo naj se točno drži najavljenih časov.

Vsi udeleženci izleta imajo na povratku iz Litije v Ljubljano oziroma Zalog polovično vožnjo. Izkaznice naj si oskrbe pri načelnikih.

Bratje in sestre! Naša dolžnost je, da polnoštevilno pohodimo na ta izlet, saj je važen in pomemben, ker nas spominja na žalosten dogodek, ko je bil pred 50 leti »Južni Sokol« v Ljubljani baš na izletu na Janče napaden od nemškega »Turnvereina«. Žrtve tega napada počiva na pokopališču pri Sv. Krištofu.

Vabimo tudi narodno občinstvo, da se pridruži izletu ter z nami vred poseti Janče. Nikomur ne bo žal dneva, ki ga prebije v sokolski družbi v prosti naravi. Občinstvo naj se po možnosti pridruži Sokolom. Oni, ki bi ne mogli oditi že zjutraj, naj se pripeljejo s popoldanskimi vlaki v Litijo. S savezno izkaznico imajo polovično vožnjo. Vsak naj si kupi celo karto in jo da v Litiji žigosati skupno z izkaznico, nakar bo veljavna tudi za vožnjo nazaj. V Litiji bodo na razpolago topla jedila. Povratek v Ljubljano z večernim vlakom. Okrožni načelnik.

Tyršovo proslavo priredi Sokolsko društvo na Viču danes ob 8. zvečer. Vstop prost. Udeležba za člane obvezna. Prijatelji dobrodošli!

Sokol v Mostah se zbira za nedeljski izlet ob 5,30 zjutraj pred telovadnico na Selu. Sokol v Štepanji vasi se zbira za nedeljski okrožni izlet na Janče ob 5,30 zjutraj v telovadnici. Ob 6. pohod čez Hrušico, Bizovik in Dobrunje do Zavora, kjer se spoji s sosednjimi društvami nato združeno koraka čez Sostro in Besnico na Janče. Izlet je za članstvo obvezan. Udeležite se ga zato polnoštevilno in pripeljite seboj prijatelje Sokolstva, ki so nam dobrodošli. Odbor.

Sport

Tekme za pokal LNP.

Na praznik v četrtek se je igralo v Ljubljani in Celju prvo kolo nogometnih tekem za pokal LNP. Kljub temu, da se je vsaj pri dveh tekah, Ilirija: Jadran in Primorje: Slovan marala pričakovati precej ostra borba, se naša sportna publika ni preveč zanimala za te tekme. Obisk je bil precej pičel. V nastopnem izidi:

Laska: Slavija 7 : 0 (5 : 0)

Lask, čeprav z rezervami v krilski vrsti, je z lahkoto absorbiral tekmo ter dosegel zmago. V moštvo Slavije ni našel velikega odpora. Tekma je bila odigrana v jako ležernem tempu in ni nudila razen par lepo izpeljanih napadov akademikov nič zanimivega. Proti koncu je bil izključen po en igrallec Laska in Slavije. Sodil dobro g. Betetto.

Ilirija: Jadran 2 : 1 (1 : 1)

Ako primerjamo to tekmo z ostalimi lokalnimi tekami dneva, je bila gotovo najboljša, četudi ni bila na oni stopnji, ki bi se pričakovala od obeh klubov. Jadran je s svojo poštvovalnostjo in svojim članom bil skoroda enakovreden protivniku Ilirije, le desna stran napadalnega kvinteta je kvarila. Odpor dobre Jadranske obrambe je zrušil marsikatero lepo zasnovano akcijo ilirijanskega napada, katerega ni pripustil do strela. Vohče pa napad Ilirije ni zadovoljeval: desna spojka Kos ni bil dorasel ostalim in je zato skvaril obilo šans, Poduje na krilu in Oman v centru sta, čeprav ne na svoji običajni višini, bila najbolj nevarna nasprotnika. Doberlet je popustil. Boljši je bil ostali del moštva.

Pri Jadranu je, kakor že omenjeno, bil dober obrambni trio. V krilski vrsti igrala stranska krilca preveč defenzivno. Srednji krilec Bončina se trudi, vendar preveč zaposlen, zanemarljivo podpiranje napada. Srednji napadalec Rape se je izkazal kot dober tehničar. Martinak in Jamnik kot leva stran napada boljša kot desna, le preveč samolastna, kar škoduje skupnosti.

Ilirija takoj v začetku prevzame igro v jakem tempu, ki ostane do konca. V prvem polčasu je igra odprta, dokler se ne posreči Omanu, da iz daljave 20 m skorta prvi gol. Kmalu nato že Jadran izravna po Martinaku. — Prvi polčas konča z 1 : 1. V drugem polčasu prednjači Ilirija in po Omanu doseže zopet vodstvo in s tem zmago. Vsi nadaljnji napadi in zaporedni koti proti Jadranu ne morejo zvišati rezultata. Sodnik g. Sternad.

Primorje: Slovan 4 : 3 (3 : 2)

Igra sama je bila jako živahna, vendar pa ni pokazala vsled pomanjkanja borbenosti obeh moštev, pravega efekta. Tekmo je motila skrajno netaktna publika, ki je svedela prišla zopet enkrat na svoj račun: ironizirala vsako akcijo igrajočih in otežkočevala sodnika, v izvrševanju svojega posla. O tem v kratkem kaj več.

Po prvih silnih napadih Slovana je bilo pričakovati, da bo moral Primorje zapustiti poraženo igrišče. Kmalu v začetku skorta Spunt prvi gol za Slovana. Polagoma pa se Primorje osvobodilo nasprotnika, prevzame vodstvo tekme in po Ermanu izenači. Napad izvede par premišljenih kombinacij. Kmalu vodi Primorje z 2 : 1 in po Slovanovem avtogolu s 3 : 1. Tik pred polčasom pa skorta Vertačnik za Slovana.

V drugem polčasu Primorje nadaljuje z napadi — vendar brez uspeha. Vsled foula diktirano enajstmetrovko zabije Spunt in izenači na 3 : 3. Kmalu nato pa si Primorje zopet pripori vodstvo in zmago. Do konca menjajoči se napadi in kornerji ostanejo brez uspeha.

Primorje je nastopilo z rezervami. Levi branilec, srednji in levi krilec, ki pa niso mogli enakovredno nadomestiti, posebno še

branilec Bernik, ki je bil zelo nesiguren. — Bivši hermezijane Zemljak kot desni krilec se je dobro uvel. Moštvo kot celota v splošnem zadovoljilo. Le notranji trio ni bil na višini. Slovan je igral jako poštvovalno, hitro in borbeno. Manjka mu pa še tehnika in skupnosti. Sodil g. Možina.

Hermes: S. K. Celje 2 : 1 (2 : 0)

Na praznik je bila v Celju odigrana pokalna tekma med Hermesom in Celjem. V prvem polčasu lahka premoč gostov, ki edino v tej fazi pokažejo nekaj kombinacije. V drugem polčasu ima Celje več od igre vendar se premoč, vsled dobre Hermesove obrambe bratov Pleš in slabo disponirane napadalne vrste Celja številčno ne izrazi. Celje je zastreljalo dve 11metrovki. En gol Hermesa rezultira iz enajstmetrovke. Sodil korektno g. Planinšek.

Druge nogometne tekme na praznik

Primorje rez. 2 : 1 (1 : 0)

Prvenstvena tekma med obeh rezervama imenovanih klubov ni prinesla pričakovane lepe igre. Zmaga Primorja je zaslužna.

ZAGREB: Gradjanski: Hašk 3 : 1 (0 : 1)

O tekmi še poročamo.

DUNAJ: Prvenstvene tekme praznika so bile prav zanimive. Čeprav Hakoah ni igrala, se je njen položaj na prvem mestu tabele vendarle utrdil, ker je Rapid moral s Simmeringom deliti točki in ker je WAC s svojo neodločeno tekmo proti Slovanu izgubil skoraj ves izgled za prvenstvo. Resen konkurent za Hakoah je le Vienna, ki pa ima več slabih točk. Izidi so: Rapid: Simmering 4 : 4 (3 : 3), Slovan: WAC 2 : 2 (1 : 0), Sportklub: Wacker 1 : 0 (0 : 0). Prvenstvo II. lige: Ostmark: Germania 1 : 1. Prijateljska: Admira: Old Boys (Basel) 2 : 1 (1 : 1).

BUDIMPEŠTA: Belgija: Madžarska 3 : 1 (1 : 0). Madžarska reprezentanca, ki je nastopila brez Ortha, je Belgijce podcenjevala. Bili pa so v premoči. Pri Madžarih je dočela odpovedal vratar Fischer.

PRAGA: Sparta: Bolton Wanderers 2 : 0 (1 : 0).

TOPLICE: Slavija (Praga): Teplitzer F. C. 3 : 0 (2 : 0).

BRNO: DFC: Moravska Slavija 7 : 2.

BASEL: Basel: Berlin 2 : 1 (0 : 1).

PARIZ: Anglija: Francija 3 : 2.

Gradjanski: Ilirija

Jutri, v nedeljo ob 16. se sestane Ilirija v prijateljski tekmi z nogometnim prvakom Zagreba, Gradjanskim SK., enim najresnejših tekmecev za letošnje državno prvenstvo. Gradjanski si je ustvaril s svojimi krasno uspešni turneji v Španiji, Turčiji in v Nemčiji velik renome ter velja v inozemstvu za najboljšega reprezentanta jugoslovanskega nogometa. O Veliki noči je zmagal dvakrat nad F. C. Baslom in pred 14 dnevi nad Hakoah, letošnjim prvakom Dunaja. Momentani neuspehi, katerim je izpostavljen, ne pač vsako nogometno mesto, n. pr. pretečeno nedeljo proti dunajskemu Slovanu, gotovo ne morejo zmanjšati vrednosti te odlične enajstovke. V ostalem je pokazal Gradjanski pretekli praznik z zmago 3 : 1 nad Haškom, da je bil neuspeh proti Slovanu le slučaj in da nosi upravičeno naziv prava Zagreba.

Ilirija igra z Gradjanskim vsako leto. Po zmagovitem rezultatu 2 : 0 iz leta 1922 je dosegla še rezultata 1 : 5 in 1 : 2 (prvenstvena). Na domačih tleh jo je smatrati za opasnega, ako ne enakega protivnika, kakor hitro doseže vsaj malo nadpovprečno formo, večjo mednarodno rutino Zagrebčanov more izravnati z članom in poštvovalnostjo.

Kot predigra se vrši ob 15. tekma ženskih hazenskih skupin Ilirije in Haška, hazenskega prvaka Zagreba. — Tribunski sedeži se dobe v predprodaji pri trvdki Gorec, palača Kreditne banke.

LNP.

(Iz seje p. o. dne 20. V.)

Odpoveduje se termin drugega kola pokalnih tekmovalj ljubljanskega okrožja dne 24. V. Novi termin se bo določil pozneje. Za mariborsko okrožje ostaja stari termin. S. D. Rapid se kaznuje s 25 Din globe, ker ni oddal predpisane tiskovine dne 19. IV. Ljubljanski prvorazredni klubi se ponovno opozarjajo, da še do sedaj niso vsi odigrali predpisanih obveznih tekem z drugorazrednimi klubi. — Tajnik II.

Junak ledenih pustinj

(Poset pri Amundsenu v Svartskogu.)

Amundsen je odšel... Tako se glas zadnje poročilo o dogodku, ki ga spremlja ves kulturni svet z napetim zanimanjem. Polet na severni tečaj ali odločilni spopad med človeškim genijem in zagonetnimi naravnimi silami. Smeli raziskovalec polarnih krajev, junak ledenih pustinj se ne straši nevarnosti in žrtve, da odpre človeštvu pot tja, kjer se je pred milijoni let začelo življenje in kjer je danes zemlja v sponah večnega snega in ledu. Ekspedicija na severni tečaj je senzacija dneva, njen iniciator Amundsen je mož, o katerem govori in piše zdaj ves svet. Kaj bo z njim in njegovim riskantnim podjetjem, ali doseže skrajno severno točko zemeljske oble, ali se mu posreči rešiti zagonetko, kaj krijejo v sebi polarni kraji in kakšno korist bi lahko imelo človeštvo od mrtvih stranstev, ali pa se je izjalovilo tudi ta pokizus, to je vprašanje, ki zanima svet.

Pred kratkim je posetil Amundsena urednik »Aftenpostena«, ki opisuje tega podjetnega raziskovalca tako-le: »Marčevso solnce obseva snežene polane med smrekovimi gozdovi okrog Uranienborga. Amundsena doma v Svartskogu nad Bundefjordom, ki se belo peni in temnomodro blešči v severnem vetru. »Pozor na psa!« je napisano na ograji. Ustavim se pred ograjo, tesno mi je pri srcu, toda iz tišine se začuje jasn glas: kliče »halo« in pozdravlja. Roald Amundsen prihaja po dvorišču v kratkih hlačah, gologlav, z veliko golico v roki. Če bi ne bilo sivih las in nagubane čela, na katerem je življenje zapustilo globoke brazde, bi človek mislil, da stoji pred njim 20letni mladenci. Misli mi hité za nekaj let nazaj. Pred 13 leti se je neopaženo vrnil kot zmagovalček nad južnim tečajem. Prispel je baš iz Buenos Airesa, ne da bi kdo slutil, da je na krogu taka znamenitost. Saj je njegovo pravo ime Roald Engvætt Grønningen Amundsen, oni potnik pa je bil samo Engvætt Grønningen. Kdor je videl Amundsena le enkrat, ta ohrani njegovo podobo vedno v spominu.

Stojiva si oči v oči v žarkih marčnega solca in on s svojo golico v rokah. Srečal je moj radovedni pogled in pravi: »Gotovo bi šli radi z menoj, da vidite, kaj je s to-le rečjo?« Stopava mimo praznih psalnikov in odpeva na obalo. »Prinašam si sam običajno svoj obed,« pravi Amundsen. »Greh je čepeti tam notri.«

»Gotovo ste znamenit kuhar, kapitan?«

»Da, bil sem tri leta kuhar. Ko sem moral prevzeti kuhinjske posle na ladji, sem znal komaj skuhati kavo. Pa sem se hitro naučil. Vsak dan sem pekel

kruh. Ob nedeljah pa preste. Spočetja nisem imel niti pojma, kako se to dela, kmalu pa so si bili vsi edini v tem, da boljše pečiva ni niti doma na Norveškem. O veliki noči sem pekel dvanaest vrst malih kolačev in dva velika. Na pravil sem iz vanilovega sladoleda celo medveda. Tudi marcipan in druge priljubljene sem znal pripravljati. Na krovu smo imeli tudi visokega gosta, nekega gubernatorja iz severne Sibirije. Živel je dobro in prijetno. Leta 1920. smo stali nad Beringovo ožino s pokvarjenim viliakom. Takrat je nam res predla slaba.«

»Ali vam ni bilo dolgčas poevinah?«

»Odkrito rečeno, ne, meni še celo ne. Dejali smo si, ko smo čitali zadnje številke v četudi po letu dni zopet prvo, ko smo se povrnilo k civilizaciji, da je to tako, kakor bi bili včeraj odložili večerno in segli danes po jutranji izdaji. Kar je bilo med tema dvema številkami, nas ni prav nič zanimalo. Vzrok vidim v delu. Na krovu je vsaka ura izpolnjena. Ne more biti niti govora o tem, da bi se človek dolgočasil.«

»Koliko let ste preživeli v ledenih pustinjah?«

»L. 1894. sem se začel pripravljati. Udeležil sem se lova na kite in l. 1897. sem prvič odplul na svojo roko. To je bilo pred 30 leti. Ljudje so dvomili o mojem uspehu, ali moji dečki so bili pripravljeni na vse.« Amundsen je začel pripovedovati o načinu življenja na ladji sredi polarnega ledu. Dve stvari smatra za neobhodni: veselo razpoloženje in zavest, da je uspeh dosegljiv. Življenje v teh neobljudenih krajih je sicer zelo naporno in misel ni bila vedno sveža in zdrava, če bi ne imeli s seboj alkohola in muzike. Steklenica groga v soboto je užitek, da nikoli tega. Toda samo ena, nič več, kajti daleč proč od sveta se ne sme človek nikoli spozabiti. Po prijateljskem pogovoru za čašico groga smo vstajali v nedeljo jutraj tako lahko, kakor bi ne bilo okrog nas strašne samote. Grogu se je pridružil še drugi moj prijatelj — gramofon. Pa tudi tu mora poznati človek mero. Muzika mi je pričarala spomine na domovino, nado na srečen povratek. Če bi bilo preveč te muzike, bi se utegnili pripetiti, da bi letel gramofon v morje. Tudi letos vzame Amundsen s seboj gramofon.

Kapitan Amundsen pripoveduje o težavah ekspedicije in meni, da bi prolet brez ovir in nevarnosti sploh ne bil tako privlačen. Na svoji zadnji ekspediciji se je napotil iz Wainwrighta v Kotrbue na Aljaski. Pot 450 morskih milj je prenoval na saneh v 16 dneh. Vozil ga je Eskim. Vstajala sta ob 3. jutraj, ob 10. zvečer sta hodila spat, večinoma sta potovala v miru in veselju, ker psi niso mogli vleči sani na snegu. Temperatura je znašala najmanj 40 — 50° C

pod ničlo. Amundsen ne verjame, da bi bil med severnim tečajem in obalo Aljaske, kamor se ni stopila človeška noga, topli kraji. To misel je sprožila ameriški častnik Fitzhugh Green, razširil jo je Amundsenov tovariš Hammer, toda kapitanu samemu se zdi otročja. O letošnji ekspediciji govori Amundsen z radostjo.

Videl sem tudi zrakoplove. Imenitni so. Hočem se izkrcati na severnem tečaju, izmeriti te pokrajine in odleteti nazaj, pravi Amundsen. Na vsakem letalu bodo trije možje, hrano za mesec dni, smuče in drsalke vzamemo s seboj. Vsak aparat nosi tri tone. Poznam svoje letalce in se zanesem nanje. Poznam tudi kraje okrog tečaja in mislim, da so manj nevarni, nego ulice v Oslo. V prestolici me lahko vsak hip povzeli avto. Vse pojde po sreči, verjemite mi.

Ko sem se vrnil v Oslo in povedal znanu, da sem bil pri Amundsenu v Svartskogu, je dejal: »Med živimi Norvežani ga ni človeka, ki bi ga tako občudoval kot Amundsena. Vem, da od trenutka, ko izvem, da je poletel na severni tečaj, pa do trenutka, ko mi sporoči, da se je zdrav vrnil na kontinent, ne bom mogel zatistiti oči.« In tako čislajo Amundsena mnogi rojaki.

Dopisi

MOSTE PRI LJUBLJANI. Dramatični odsek Sokola Moste je dne 17. t. m. zaključil letošnjo sezono s predstavo »Vdova Rošinka« pod režijo brata Poharja. V splošnem je zelo dobro uspelo. Posebno so se odlikovali sestra Spuntova kot vdova, br. Albreht in br. Vrtin. Želim, da bi tudi prihodnjo sezono tako dobro delovali na našem odru.

KAMNIK. Čestni okrajni odbor za okraj Kamnik je izdal sledeči razglas: »Ker država zakoniti dve tretjini prispevkov za l. 1922, 1923 in 1924 ni izplačala in dolguje do 500.000 Din, primoran je čestni odbor vsled odredbe Gradbene direkcije v Ljubljani z dne 20. aprila t. l. št. 2092 naložiti 140% naklado na vse direktne davke, izjemši hišno najemniškega.« V dobi, ko se je davkoplačevalec že skoraj navadil na najnevarnejše stvari, učinkuje ta razglas vendar po svoji originalni motivaciji tako, da se ljudje prijemajo za glavo. Torej država dolguje okrajnemu odboru za 3 leta »zakonite« prispevke v znesku Din 500.000. Te »zakonite« prispevke je seveda država »zakonito« od davkoplačevalcev izterjala in jih protizakonito pridržala sebi. Ker pa okrajni čestni odbor brez tega denarja ne more naprej, gre ista država in odredi po svojem organu gradbeni direkciji v Ljubljani, da se naložijo davkoplačevalcem 140% naklade, to se pravi, da naj davkoplačevalec še enkrat plača, ker država protizakonito po-

stopa, oziroma svojih zakonitih dolžnosti ne izpolnjuje. Sedaj pa nastane veselo vprašanje, kje je podana garancija, da država ta denar vendar redno izplača in da ne doživimo prihodnje leto zopet kak ukaz gradbene direkcije, ki bo naložila 300% naklado z isto utemeljitvijo, in tako veselo in vztrajno naprej. Človek ne bi verjel, da država sama sebe po svojih organih oficijelno dolži protizakonitih dejanj in jih porabi za izžemanje davkoplačevalcev. Pa stoji ta erus na belom in stori gradbena direkcija še kar povrh drugo nezakonitost in predpiše z ukazom davek. Zadeva je tako smešna, da bi se človek lahko razlokal, in v parlamentu interpellira g. Dušan Serbec. To vse gre že v groteskno. Pozivamo velikega župana, naj naredi tej komediji konec in naj take razglase in sklepe takoj inhibira, kajti to je več ko defetizem in boljševizem. — a. —

BOROVNICA. Udruženje vojni invalidov podružnica v Ljubljani vprizori v nedeljo 24. maja ob 4. popoldne v Sokolski dvorani v Borovnici veseloigrano tridejansko »Charleeva teta«. Ker je čisti dobiček namenjen ubogim vojniim žrtvam se nadejamo obilo udeležbe. — Odbor.

SKOPJA LOKA. Tukajšnja Orjuna razvije dne 21. junija svoj prapor. Vse sorodne p. n. organizacije in društva se naprošajo, da pri določevanju svojih prirediteljev po možnosti upoštevajo ta dan.

KOROŠKA BELA-JAVORNIK. Odbor tukajšnega Sokola sklicuje na dan 24. t. m. ob 10. v telovadnici društveni sestanek. Udeležba je dolžnost vsakega člana in članice. Prijatelji društva so dobrodošli. Na sestanku bo poročal br. tajnik o nakupu stavbišča za sokolski dom. Obenem se bo pretresalo vprašanje, ali naj se že letos začne z zidanjem.

GROSUPLJE. Izlet grosupeljskega Sokola na Turjak v nedeljo dne 17. t. m. je krasno uspel. Žal se radi popoldanske nevihte nismo mogli udeležiti koncerta v Sokolskem domu na Igu, kakor smo nameravali. Udeležba je bila velika, zabava ves čas zelo lepa in žetiti bi bilo več takih izletov. Sedaj pride na vrsto deca in narasčaji. Da smo pa postregli vsem udeležnikom z izbornim kosilom brezplačno — skuhale so naše sestre Bergantova in Zitnikova na prostem — gre največja zahvala bratu Jožetu Javorniku iz Skofljice in Fr. Javorniku iz Grosuplja, ki sta podarila potrebno meso. Zahvalujemo se tem potom obema in vsem drugim, ki so pripomogli do brezplačnega kosila (preko 40 porcij) najpriščneje. Odbor.

HRASTNIK. V nedeljo dne 17. t. m. je gostoval pri nas Sokolsko društvo iz Dola. Uprizorilo je tridejansko »Špansko muho«. Igralo se je dobro, mestoma prav dobro. Seveda je najbolj ugajal Ribničar Henrik v vlogi največja smučarja in poslanec Burvig v maski kot tudi v posnemanju tona nekdanjih polaristokratov. Tvorinar Cekin in Tildemajer sta vlogi pravilno razumela in tudi podala. Uspeh pa bi bil še

večji, če bi bil prvi semintja bolj razločen v izgovorjanju, drugi pa glasnejši. Gospa Cekinova in dr. Grelah sta bila vsekoli temperamentna in dorasla vlogi. Tudi španska muha jo je odrezala. Upoštevajoč, da so bile vse druge vloge v rokah novink in novincev, moramo pohvalno priznati veliko pridnost in poštrevnost bratov in sester sosedov. Občinstvo, ki je dvorano napolnilo, ni štedilo s pohvalnim aplavzom.

ZAGORJE O. S. Podružnica Jugoslovanske Matic je imela 13. maja svoj občni zbor. Udeležba je bila, da ima prebivalstvo naše sicer narodne doline žal še vse premalo smisla za skupni blagor podarm-ljenih bratov. Žetiti bi bilo več edinstvo, poštrevnost vzeletnosti in nepristranosti, ako hočemo za to človekoljubno, kulturno-prosvetno delovanje res nekaj storiti. — Matičar.

SLOVENSKA BISTRICA. V soboto 16. t. m. zvečer je priredila tukajšnja Čitalnica zabaven večer v hotelu »Beograd«. Ki so ga izpolnili njeni tozadevni odseki s predstavo šaljive enodejanke »Poljub« ter orkestralnim in pevskim točkami. Pri predstavi smo z veseljem opazili, da je gđ. Vauhnikova, ki je nastopila poleg naših že znanih dveh igralcev g. Rovska in Janžekoviča, za naš diletanški oder jako dobra pridobitev. Orkester je vodil g. Meško, pevec pa g. Krizman. G. lekarnar Mondini je nastopil z dvema solospelvoma. Večer je bil precej dobro obiskan. Dne 16. t. m. je oženil uničil poslopja posestnice Julijane Mlakar na Jezih pri Slov. Bistrici. Škoda je velika, vendar je menda po večini krita z zavarovalnino. — V nedeljo je bil izvoljen novi cerkvenokonkurenčni odbor in je bil za načelnika izbran z veliko večino glasov naš somišljenik in odbornik naše tukajšnje krajevnne organizacije g. Oroslav Hudritz. — Koflerjevo hišo pri Sv. Jožefu je kupil Josip Grosek, posestnik na Zbelovški gori.

PTUJ. Mestna organizacija Breg-Ptuj priredi danes dne 23. t. m. ob 20. zvečer slavnostno prigo vseh tukajšnih »Orjunašev« čimklov v zgornjih prostorih Nar. doma. Vabimo vse prijatelje in somišljenike nacionalistične ideje. Za člane strogo obvezno.

SV. MARJETA NA DR. POLJU. Sokolsko okrožje v Mariboru priredi v nedeljo dne 24. maja v Sv. Marjeti na Dr. polju II. okrožni zlet narasčaja. Popoldne ob pol 10. skušnje, popoldne ob 16. javni nastop. Prireditve se vrši na vrtu g. Finžarja. Svira šentpeterska godba. Za prehrano udeležencev je preskrbljeno. Ker so zveze s postajo Rače ugodne, vabi k obilni udeležbi odbor.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 3.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obri
Damske slaničke
kakovosti prvoklasne
starosti po zadnji novosti —
pri Alojziju Škrabaru,
Domžale. 202

Slike za legitimacije
Izložeje najhitreje fotograf
B. G. H. B. E. R. Ljubljana, Valvasorjev trg. 168

Moške klubove
stare popravljamo in moder-niziramo. Cenj. g. trgovcem se pripravljamo za preobliko-vanje nemodnih klubovov. Interio izvirmemo po naročilu in solinilih cenah. Novi klubovi stalno v zalogi. — M. Kukman, klubovar, Ljubljana-Siška, Sv. Jerne-je cesta 16. 11708

Službe (dobe)
Več krojaških pomočnikov
dobro izveščenih, samostoj-nih, se sprejme za konfekcijsko delo. — Vrnjati na Emenski cesti 8/1, konfekcijska tovarna Fran De-veda & Co. 10011

Služkinja
katera zna kuhati in opravljati druga hišna dela, se sprejme. Plaša po dogovoru. Poudarje na naslov: Josip Škerl, trgovec, Sevnica ob Savi. 11345

Sobarica
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Služkinja
prijatelna in polstena, dobi dobro službo pri mali robljini v Ljubljani. Starejša, ki zna tudi nekaj šivati in se veče ročno delo linjo premetati. Plaša 500 Din mesečno. Oglasa dobra 11708

Službe (iščajo)
Gospodična
srednjih let, iz boljše hiše, ki je absolvirala gospodinj-ski tečaj, želi mesto v kuhinji, event. tudi v pomo-šni gospodinj ali samostojne pomočnice. Nastopila lahko takoj. Cenj. poudarje na upr. »Jutra« pod šifro »Gre takoj 5212«. 11440

Za komerc. vodstvo
Indust. podjetja, 1880 mo-odnino moč. Vsiemeno po-nudbe s navedbo morebitne možnosti polovične kavelje na upravo »Jutra« pod šifro »Zanesljiv 5507«. 11525

Izvirjena šivilja
za krpjanje perila, se sprej-me takoj. — Naslov pove uprava »Jutra«. 11706

Potnik
provizija, za prodajo do-bro vplejanega predmeta, se želi. Naslov pove uprava »Jutra«. 11709

Brivski pomočnik
prva moč, se sprejme takoj — Niko Komar, Ljubljana, Poljanška cesta 13. 11704

Učenca
za kovaško obrt, močnega in polstena, 1880 Ivan Džak, kovač v Ljubljani, Trnovska ulica šte. 25. 11702

Več čevljarških po-močnikov
se takoj sprejme. Popravila se v Prešernovi ulici št. 9, na dvorišču v trgovini. 11697

Natakarica
priključuje zunanosti, zelo vestna in pridna, ki bi prevzela dobro hodo gostilni-na na račun, se sprejme na do-deli. Poudarje s sliko in potrebnimi spričevali pod šifro »Pojdite« na upravo »Jutra«. 11574

Občinski tajnik
se sprejme. Prosinje s pri-čevali je poslati najkasneje do 4. junija na naslov: Martin Lemp, župan, Ve-lenje. 11611

Cirkularist
dobro izvešan, dobi takoj stalno službo na žagi d. d. »Deska«, Novo mesto. 11553

Sprejmeta se 2 fanta
na kmetijo, stara 13—15 let. — Naslov pove uprava »Jutra«. 11621

Šoferski praktikant
se sprejme. — Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Zanesljiv 5506«. 11605

Mlinarski pomočnik
Hše službo za takoj. — Po-nudbe na naslov: Pava Ča-schovica, Dobbi, P. Slivnica pri Celju. 11645

Učenec in učenka
ki sta dovršila šolsko iz-obrazbo z dobrim uspehom, se sprejmeta v večjo trgo-vino na delni, sferično s gostilno — na Dolencem. Prednost imajo oni, ki so od dobrih staršev z deletu. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11635

Učenec in učenka
ki sta dovršila šolsko iz-obrazbo z dobrim uspehom, se sprejmeta v večjo trgo-vino na delni, sferično s gostilno — na Dolencem. Prednost imajo oni, ki so od dobrih staršev z deletu. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11635

Učenec in učenka
ki sta dovršila šolsko iz-obrazbo z dobrim uspehom, se sprejmeta v večjo trgo-vino na delni, sferično s gostilno — na Dolencem. Prednost imajo oni, ki so od dobrih staršev z deletu. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11635

Učenec in učenka
ki sta dovršila šolsko iz-obrazbo z dobrim uspehom, se sprejmeta v večjo trgo-vino na delni, sferično s gostilno — na Dolencem. Prednost imajo oni, ki so od dobrih staršev z deletu. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11635

Kovaški premog
kakor hrastovi in bukov-odpadki (olajinski), se pro-dajo na kolodvoru v Skofljici. Obrniti se je na rudnik »Orle«, Skofljica-Lavce pri Ljubljani. 11847

Wanderer» avto
v zamenjavo prvotnega stanju, z električno ras-svetlavo in samopompo, se prodaja. Naslov pove upr. »Jutra«. 11571

Drva za kurjavo
kakor hrastovi in bukov-odpadki (olajinski), se pro-dajo po 15 par 1 kg ali 1250 Din desetinskih vozov, franko vagon Gramočje. — »Zoraz, puna žaga in to-varna lesenih ščelijev, Or-nomej. 207

Otroški vozički
SPORTNI in LUKSIZNI — na najhitrejši vozi in naj-večja naloga. Prodaja na »TRIMURA« F. B. L., to-varna dvo-koles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4, Ceniki franko. 187

Redka priložnost!
Po zelo nizki ceni se pro-dajo sledeči predmeti: 1. le-bek pokrit voz (Damenstabil, 7 tovernih voz, 1 par dobrih konj, 3 pare konjske vprege, 1 sedlo, 1 pisalni stroj, 1 steklenica za seno, 6 kompletov postelj in dru-go pohištvo, 30 komadov različnih vinških sodov, 1 steklenik, 1 motorno kolo, ševljarški stroj in nekaj lepših slik. — Naslov pove uprava »Jutra«. 11452

Slasličarski delavce
z dveletno prakso — Hše službo. Govori in piše slo-venško in nemško. Plaša postrežnika stvar. Poudarje na upr. »Jutra« pod šifro »Slasličar«. 11525

Prodaj
D. K. W. motocikel s specialnim koleom, malo rabljen, se ceno proda. Ogleda se v delavnici J. Gorec, Gosposvetska c. 14. 11595

Kmetje in obrtniki!
Kmetič močan živalni stroj v dobrem stanju, 1 delno plahilo (4,20 x 3 m) ter več komadov nove in rabljene kmetijske opreme, po izredni niski ceni. — Fran Jenko, hiša čevljev na Miličevi cesti št. 23/1, levo. 11595

Spalna oprava
za dve osebi, skoraj nova, iz orohovega lesa, se proda. Ogleda se v delavnici J. Gorec, Gosposvetska c. 14. 11595

Motorno kolo
»Wanderer, 3 HP, se ceno prodaja na Vito št. 28. 11679

Prodaj se:
politrana otroška postelj, velik fenik, par nizkih komodov čevljev št. 45, par nizkih platnenih nizkih otroških čevljev na Miličevi cesti št. 23/1, levo. 11595

Jedilno mizo
dobro hranjeno, s stoli in kuhinjsko opremo. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11601

Vesela ti je ženitnina.
kjer zali svati so se zbrali — ko vina polni so bokali, tako nazdravila starejšina:

»Predragi par, preljubi svati, napijmo »Jutra« v dobro zdravje, ker so rodili dnešnje slavje le v »Jutra« — mali inserate ...

Furnirni stroji
za lenujenje okroglih debel, narabljani, najboljši nemški fabrikat, ki reže 310 raznih debelin, proda S. Berič, Grobovsko. 11710

Otroški voziček
dobro obranjen, se prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 11594

2 avbl. pasove, rute
moške in fenske narodne noše, prodam. Naslov pove uprava »Jutra«. 11671

Črna moška obleka
in žaket s tovarniškim, se prodaja v Linhartovi ul. 7/1, Ceniki franko. 11670

Motor 220—380
1—2 HP, dobro obranjen, se prodaja. Naslov pove upr. »Jutra«. 11620

Kupim
2—desetletni, tudi »Ford«, kupim. Poudarje s navedbo znamke in cene pod šifro »Avto 5496« na upr. »Jutra«. 11405

Prazne steklenice
»Odol« kupim: drogerija Anton Kapa, Slivna, Zidovska ul. št. 1. 179

Travnice
oskrbite železnice, stare in rabljene, kupi Karol Cimprsek, Sevnica. 11579

Jajca
kupi v vsaki množini kupi takojšnjo plačilo Ivo I. Rože v Mariboru. 11570

Prodaj se:
politrana otroška postelj, velik fenik, par nizkih komadov čevljev št. 45, par nizkih platnenih nizkih otroških čevljev na Miličevi cesti št. 23/1, levo. 11595

Jedilno mizo
dobro hranjeno, s stoli in kuhinjsko opremo. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro uspeh«. 11601

Dr. Fr. Zbašnik:

Motivi iz vojnih časov

VIII. NA KMEČKIH TLEH

«Tako, tako torej?... Hahahahaha! Saj moram zblazneti! Čudno, da mi še ni zavrelo v možganih! O da bi mi hotel! Potem vsaj ne bi videl, ne bi vedel!...»

«Janez!»

Taka je torej moja hiša, tak je moj dom? Hahahahaha! O raju sem sanjal, pa sem našel peklo!... In to je tista moja dobra, zvesta žena, ki sem jo tako v nebo povzdigoval...»

«Janez! Prosim te, Janez!»

«Jaz sem tičal tam v jarku in mislil noč in dan nate, samo nate... Vedno in povsod so te spremljale moje misli... Zdaj pospravljaj po hiši... zdaj hiti v hlev... zdaj je v kuhinji... zdaj mora na polje...» povsod, prav povsod sem bil s teboj!... O koliko sem trpel, kako sem si želel iz grozne ječe!... Moje srce je kričalo po tebi, ti pa si se med tem vdaljala veselju, ti pa si med tem — o feji!...»

«Janez, poslušaj!...»

«Ta postelja tu... ta moja zakonska postelja — feji!... Jaz tam v tistem strašnem jarku leten dan na trdih tleh, tako zapuščena, tako sam, tu pa stiska nje in — o feji, feji!...»

«Janez, ni bilo tako!»

«Ni bilo tako? — In otrok v zibel — čegav je?...»

«Moji! Moj je ta revček, ki ne bo nikoli imel očeta...»

«Nikoli očeta?... Hahahahaha! Od sv. Duha je bil nemara spočet!...»

«Ne preklinjaj!... Moj je ta črviček! Jaz sem ga rodila, jaz sem mu matil! Toda tako ni bilo, kot si si ti ubil v glavo!...»

«A kako je potem bilo?...»

«Ne vprašaj, prosim te!...»

«Da, da, da, težko je praviti take stvari!... O, jaz norec!... Kake so bile moje misli! Kako moje srce! Kako sem sanjal o nedolžni Genovefi! Kaka ljubezen je gorela v teh prsih za tako — ničvredno!... za tako... feji!...»

«Prosim te, Janez, imej usmiljenje!»

«Tako! Zdal naj imam pa še jaz osmiljenje! Ko si ga toliko pokazala ti do mene! Vraga, naposled sem še jaz tisti, ki... Jaz sem nemara povzročil

vse to!... Seveda, kaj ne, zakaj pa nisem bil tukaj? Hahahahaha!

«Ničesar te ne dolžim! Vem, grešila sem! A vendar mi delaš krivico!... Bog ve, da mi jo delaš!»

«Ne vlačí Boga v svojo umazanost! Čudim se, da te ni že udaril! Ne vem kaj dela — li mar spi, da te očitno ne kaznuje? O, udari naj te, da te meni ne bo trebal!... Sicer pa — dolgo ne bom mogel krotiti svojih pesti...»

«Udari me, ako tvoje srce tako zahteva! Udari me, da si ohladiš svoj srd...»

«Ne izzivaj! Ne prizanesem ti ne, o tem bodi prepričan! A v tem hipu sem še preslab. V tem hipu še ni dozorelo v meni. V tem hipu ne vem še, kaj naj storim, da bo udarec tem bolj strašan — da bo tem bolj pravičen... Hahahahaha — da sem mogel biti tako nespamet, da sem mogel biti tako neumno zaupljiv in sem veroval v žensko! In to ves čas! Niti enkrat se mi niso vzbudili dvomi! Menda se mi je lastno srce izneverilo, da mi ni čisto nič dopovedovalo. Pa seveda, promotila so ga tvoja pisma... Večje hinavščine še ni videl svet!... Da je sploh mogoče kaj takega! Ljubezen, sama ljubezen... A vse tiste lepe besede laž, sama grda laž!...»

«Vedno sem te ljubila!...»

«Ne govori tako, nesramnica! Da si upaš sprico vsega tega, kar se je zgodilo, še vedno trdiš!... Še nisem ob razum... še mislim!... O, to je več kot zakrknjenost!...»

«Ni zakrknjenost... Resnico govoriš!...»

«Resnico govoriš?... O, to je preveč!... Taka brezstidnost!... O, hudič je angel v primeru z žensko!... Kaj takega je samo ženska zmožna!...»

«Janez, pomiri se in poslušaj me!...»

«Da sem moral to doživeti! Zakaj nisem poginil v tistem smrdljivem jarku! Saj tu še vse huje smrdi!... O Bog, kdaj in s čim sem to zaslužil!... Po tolikih mukah za površ se to... to naj huje, ki more zadeti moža!...»

Glava mu je omahnila na mizo in pretresljivo se je razjokal...»

«Kako sem hrepenel po tem svojem domu... kako sem hitel, ko je bilo tam končano!...» er so bili vsi vozovi presnapnjeni, sem splezal na streho, sa-

mo da bi bil prej doma... »Nikar, nikar!« so kričali od vseh strani, »ponesrečiš se!« Toda jaz se nisem dal pregovoriti. Ni me strpelo... moral sem, m'ral proti domu... Za ves svet ne bi bil čakal še pol ure, da pride drugi vlak. »Domov, domov, domov!« je klicala vsaka kapljica krvi v meni... O, samo domov! Tam si odpočiješ, tam si oddahneš — tam pod tihim, mirnim domačim krovom — tam v objemu svoje zveste žene... — Hahaha, zveste žene!...»

Iznova je zaihtel!

«Janez, karkoli hočeš stori, samo — jokati nikar! Daj, naj jokam jaz, ki s — že toliko prejkajal!...»

«Moj ljubi dom — kje si? Kako to, da nimaš več prostora zame? Stopim notri, veseleč se, da pobožam s pogledom tiste drage mi domače stene, da objamem v duhu vse, vse, kar sem bil s tako težkim srcem zapustil, pa vidim, kako me je nekdo izpodrinil, kako je nekdo drug zagospodaril tu... stopim notri, koprneč po tih domaći sreči, pa najdem ta nameček, ta zaplodek pregrešne ljubezni!... — No, da, vsaj razkrižana si! Ko bi tega ne bilo, kako bi se bilo dalo vse zatajiti! Jaz bi se bil ljubil kot prej, če, ti pa bi se mi bila sladkala in — rogala po tistem!...»

«Janez, ni tako, ni tako! O Janez, ko bi ti vedel!...»

«Mar ne vem dovolj? Mar ne vidim na lastne oči? Ali se mi morda res že blede?...»

«Janez, ti vidiš, da! Toda ni vse tako, kakor ti vidiš!... O Janez, včasih si imel mehko srce! Odnusti! Glej, pred tabo klečim na kolenih in te prosim, kakor se prosi Bog v svetih nebesih: Odnusti!...»

«Lahko rečeno: odpusti!»

Bog v nebesih je odpustil še večje grehe!...»

«Ga pač niso tako boleli tisti grehi, kot boli tvoj menel!»

«Usmili se, Janez, pozabi!...»

«Pozabim naj, pozabim v tem, ko se ti srce pradi ob lepim spominih!...»

«O, bridi si to spomin!...»

«Pozabim naj, ko vidim, s kako ljubeznijo se sklanjaš nad sad svojega prešustva?...»

«Mati sem temu otroku! Moja dolž-

nost je, da ga ljubim!»

«O — zavijem mu vrat!...»

«Otrok je nedolžen! Karkoli mu storiš hudega, storiš po krivici!... Rekla sem ti že: udari menel!»

«O, ubijem te!»

«Prav, ubij me! Tu sem! Ubij me, da bo konec tvoje jeze in mojega trpljenja!... Mojega trpljenja in tega groznega kesa!...»

«Kesa!... Zares, govoriti znaš, kakor si znala pisati pisma!... Kdor jih je čital, je rekel: Ti si lahko miren! Tvoja žena te ljubi! In jaz, beda, sem verjel!...»

«Prav si imel, da si verjel!...»

«Ali res hočeš, da zblaznim, zblaznim te hip?... Ali res nimaš ne trohice srca?...»

«Stramujem se, in pripravljena sem, da pretrpim vse, kar sem zaslužila!...»

«Se enkrat ti rečem: zamahni in ubij me! A nekaj te prosim: imej usmiljenje z otrokom! Ne prizadeni mu nikdar nič žalega, ne z dejanjem, ne z besedo! Ubij me, a bodi pravičen in ne imej me za slabšo kot sem — — —»

«Zenska, ki je storila kaj takega, ne more biti boljša ali slabša — ona je pač taka, kakršna je — poželjiva... brezsrčna!...»

«Motiš se! Zgodi se včasih kaj, da sam ne veš kako... Nesrečne okoliščine — — —»

«Človeške slabosti!... Človek ni vedno enak!... Eno in isto dejanje ima lahko različen vzrok!... Kaj drugega je, ako ženska kaj takega išče, ako hoče kaj takega storiti in se čuti srečno, da je storila, kaj drugega zopet, ako je storila, ker je nesreča hotela tako in se potem kesa!... Hipi so v življenju, ko človek nima volje... nima moči... hihi, ko človek ne ve, kaj dela!...»

Govori jasno in ne misli, da me s svojim govorjenjem preslepiš!...»

«Ne maram te siliti! A tudi jasneje govoriš ne morem. Pregozno mi je...»

O Janez, ko bi ti vedel, kako sem trpela in kako trpim... ko bi le en hip mogel pogledati v to moje nesrečno srce!...»

«O, kaj lepega bi videl! O — ne pre-

motiš me s svojim govorjenjem! Ubijem, zakoljem te! Toliko že še cenim samega sebe, da te sramote ne vzamem kar tako nase! Konec naj bo, konec!...»

«Zakolji me! Tu so moja prsa! Za-

bodi, o zabodi, a temu črvičku, temu sirotku, ki ne ve ničesar in ki je nedolžen, prizanesi!... Samo en pogled obrni vanj in zasmili se ti!...»

Nehote se je ozrl v zibel. Otroek se mu je nasmešnil kot dobremu znancu in ljubko mu je mahal z drobnima ročicama nasproti!...»

«Tudi ta se mi že posmehuje!... O, zgodaj začenjaš, ti!...»

«Smehljaj se ti, ker čuti ljubezen do tebe!... O, usmili se ga!...»

Pokril si je obraz z rokami in pomislil: «Kako se more iz gresne ljubezni roditi kaj tako — srčkano? O Bog, o Bog, kaj naj razume to? Ako sovra-

žiš greh, kako je potem mogoče, da vdaheš v to, ki je vzklilo iz greha, dušo, ki je vendar del tebe samega?...»

Nož, ki ga je bil pograbil v svojem srdcu, mu je zdrknil iz onemogle roke. Sklenil je bil: «Najprej zakoljem njo in otroka, potem zanetim ogenj nad sabo in zasadiš se sebi nož v srce! Ogenj naj uniči kraj sramote, ogenj naj zabriše sledi greha!...» Par hipov prej se mu je zdelo še nemogoče, da bi mogel živeti in prenašati muke, ki jih je občutil ob misli, da pozna še nekdo drug njegovo ženo tako, kot jo on pozna... da je še nekdo drug na svetu, ki mu je bila ona isto kot njemu, da, ki je bil morda celo v večji meri deležen njene ljubezni kot on sam — par hipov prej še, se mu je zdel tako velik njen greh, da bi ji ga nikdar, nikdar ne bil mogel odpustiti!... Ko pa se je ozrl v smehljajoči obraz otroka, so zadobile besede njegove žene hkratu zanj ves drug pomen... Prešnilo ga je v istini usmiljenje, ko ga je prosila za svoje dete, in srd se mu je nenadoma polegel v prsih!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

Pogledal je na uro, ki je tikakala na steni ob vratih. Bil je čas, ko je hodil svoje dni pokladat živini. Vstal je, vzel klobuk in odšel tiho v hlev!...

«Jezus sam je odpustil prešestnic!» se je spomnil. In začutil je, da svojo ženo še vedno ljubi in da pride čas, ko pozabi njen prestop in ji odpusti.

C. J. HAMANN

LJUBLJANA, Mestni trg št. 8

Vam nudí najcenejši vir za nakup moškega, damskega in dečjega perila, ter vseh modnih potrebščin in posteljnine.

NOGA VICE!

po najnižjih cenah

v vseh barvah D 14—

svilene flor D 19, 24—

" " la D 32, 39, 44

svilene D 36—

Oglejte si kako-

vost blaga!

A. Sinkovec

nasl. K. Soss

Šofer

prvovrsten vozač za osebni avto in perfektni mehanikar, ki je zmožen vse reparature samostojno izvrševati, vsestransko zanesljiv in trezen, in ki se zamore izkazati z najboljšimi referencami, se išče za tovrstno na dežel. Ponudbe pod „Stalno 999“ na upr. Jutra.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Vsem, ki so najinega dragega očeta

Frana Zajc

okr. gozdarja v pokoju

poznali in radi imeli, javljava, da je 21. maja po dolgotrajni, mučni bolezni v 69. letu starosti, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika se vrši v soboto dne 23. maja ob 4. uri popoldne iz Hiralnice, Vidovdanska cesta, k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Ohranite dragemu pokojniku blag spomin.

V Ljubljani, dne 21. maja 1925.

2891a

Zalujoči hčerki.

Barvne trakove,

karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 61. Telefon št. 180

Ali je mogoče take cene?

Vse po Din 65—

4 m blaga, perilno, krasno temno barvanega zadostno za celo „Dirndl“ obleko ali narodno nošo z atlas zelenim ali rumenim predpasnikom vse skupaj za Din 65—

Volneni modni pepita šof 130 cm širok 1 meter samo Din 65—

Temnomodri 130 cm široki lister fino blago 1 meter samo Din 65—

4 pare belih floržen, nogavic samo Din 65—

1 svilnata bela, kockana (štrikana) šerpa s svilnatimi franžami samo Din 65—

Vse to dobite po Din 65—, ako pridete sami ali na pošlamo po pošti, če pišete eno dopisnico za cenik na Tekstilbazar, LJUBLJANA, Krekov trg 10, I. nadstropje.

Krasno posestvo

se prodaja zaradi družinskih razmer. Obstoji iz valjčnega mlina, parne žage z Lanzovo lokomobilno 46—50 konjskih sil, polnojarjenika 75 cm. Dalje cirkularna žaga, vse z lastno električno razsvetljavo, mlin na stalno vodno moč, sadonocnik, vrt in travnik s kozolcem za okrajno cesto in 10 m od postaje Poljčane. Na milnu dve s'novanji takoj prosti. Cena Din 850.000 (osemstotideset tisoč dinarjev). Vprašanja na: Valjčni mlin Poljčane. 2864a

Damske reform hlače

prvovrstni trikot Din 30—

svilene 110—

Šifon za perilo 15—

L. Kenda, Ljubljana

Mestni trg 17. 2916a

Krasna izbira karo-svile

Krasna izbira karo-svile